Kadernota 2022 - 2025

T.b.v. Gemeenteraad 8 juli 2021

versie 1.0 d.d. 22 juni 2021

GEMEENTE waadhoeke

Reg. nr: 21.202382

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Uitgangspunten 6
3. Ruimteberekening 7
   3.1 Structurele ruimte 7
      A. Autonome ontwikkelingen 10
      B. Gemeentefonds & BUIG 10
      C. Verbonden partijen / Gemeenschappelijke Regelingen 16
      D. Kapitaallasten en financieringen 18
      E. Belastingen en heffingen 18
      F. Overig 18
   3.2 Risiconorm 19
   3.3 Incidentele ruimte 20
4. Wensen 21
   Inleiding 21
   Programma 1 Bestuur en ondersteuning 22
   Programma 2 Veiligheid 24
   Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat 25
   Programma 4 Economie 28
   Programma 5 Onderwijs 31
   Programma 6 Sport, cultuur en recreatie 33
   Programma 7 Sociaal Domein 37
   Programma 8 Volksgezondheid en milieu 39
   Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing 41
   Algemene Dekkingsmiddelen 44
   Samenvatting 50
5. Ruimte versus wensen 52
   5.1 Voorstel te honoreren structurele wensen 52
   5.2 Voorstel te honoreren incidentele wensen 52
   5.3 Incidentele ruimte 52
   5.4 Advies meerjarenraming/taakstelling 53
   5.5 Procesvoorstel 54
6. Bijlagen 55
   6.1 Niet gehonoreerde wensen en overig nog financieel te vertalen 55
   6.2. Autonome ontwikkelingen & areaal structureel 2022-2025 57
   6.3 Eerder gehonoreerde wensen kadernota 2020-2023 71
   6.4 Eerder gehonoreerde wensen kadernota 2021-2024 71
   6.5 Eerder gehonoreerde uitzetting Integraalhuisvestingsplan (IHP) 71

1. Inleiding

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de kadernota vast. Daarmee wordt op hoofdlijnen de beleidsmatige koers en het financiële kader voor de komende vier jaren aangegeven. De kadernota is voor het college het raamwerk waarbinnen de begrotingsvoorbereiding plaatsvindt.

Begin 2020 werden we geconfronteerd met de corona-crisis. Het is zeer ongewis wat de financiële effecten van de corona-crisis zijn op de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. Het uitgangspunt in de kadernota is dat daar waar deze effecten zich voor doen het Rijk de financiële gevolgen van de corona-crisis (grotendeels) compenseert.

Afgezien van de impact van de crisis is het financiële perspectief voor onze gemeente (zoals ook vorig jaar benoemd) op korte én langere termijn niet gunstig. In eerdere kadernota's meldden wij al dat de -in vrijwel alle gemeenten spelende- tekorten in het sociaal domein, grote opgaven zoals de energietransitie en de stevige ambities die wij als jonge gemeente hebben, ons voor lastige keuzes plaatst. Ook zal de beoogde herziening van het Gemeentefonds waarschijnlijk vooral de plattelandsgemeenten negatief raken.

Vanaf de start van Waadhoeke hebben we hard gewerkt aan opbouw van onze gemeente: de basis is op orde, inclusief harmonisatie van beleid. We introduceerden twee ambitieuze programma's: het Ontwikkelperspectief 2018-2028 en het programma Dienstverlening. Vanuit deze basis en met deze koers willen we verder gaan met onze ambities. Om die ambities waar te kunnen maken moeten we financiële ruimte creëren in de (meerjaren) begroting.

Op basis van de meest recente cijfers lijken we op dit moment af te stevenen op een forse structurele taakstelling. Maar veel is nog onzeker.
Citaat uit Binnenlands Bestuur: *‘Het is wel extreem’, zegt gemeentefondsspecialist Dirk Jans die voor LiasPAUW de mei-circulaire analyseerde. Een opvallende arbitrage-uitspraak, de herverdeling van het gemeentefonds en een wereldwijde gezondheidscrisis ‘Het komt nu allemaal samen.' 'Maar het belangrijkste staat er niet in’.*

Gelezen de uitspraak van de arbitrage-commissie inzake extra compensaties jeugdzorg, stelt het huidige kabinet in de komende Miljoenennota 2022 € 1,3 miljard extra beschikbaar boven op de € 300 miljoen die eerder al beschikbaar is gesteld. Over 2023 en volgende jaren zijn nog geen afspraken gemaakt, dat is aan het nieuwe kabinet. De uitspraak levert dus geen structurele ruimte op.

Het bedrag van de taakstelling baseren we om die reden in eerste instantie op de jaarschijf 2022. Bij de voorbereiding van de begroting 2022 e.v. gaan we met de invulling van deze taakstelling aan de slag om een realistisch meerjarenperspectief te maken.

Franeker 22 juni 2021
het college van B&W

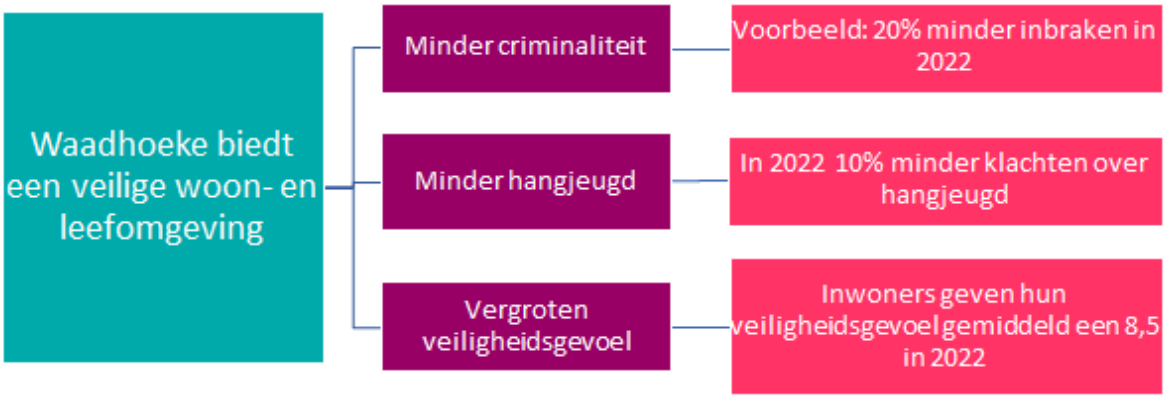
Leeswijzer
In hoofdstuk 2 beschrijven wij de te hanteren uitgangspunten voor de begroting. In hoofdstuk 3 lichten we de budgettaire ruimte toe (op basis van die uitgangspunten), zowel structureel als incidenteel. In hoofdstuk 4 zijn alle aangedragen wensen opgenomen. In hoofdstuk 5 worden de te honoreren wensen afgezet tegen de beschikbare ruimte. Hoofdstuk 6 bevat de bijlagen.

Het hoofdstuk wensen ziet er iets anders uit als dat u gewend bent. Per programma is namelijk een doelenboom opgenomen. In deze doelenboom zijn de beleidsmatige kaders opgenomen. Dit zijn dezelfde beleidsmatige kaders die in de begroting zijn opgenomen onder het kopje 'wat willen we bereiken'. Hiermee maken we een eerste, kleine stap naar een begroting die als kaderstellend instrument niet alleen financieel maar ook beleidsmatig voldoende richting geeft.

De raad oefent op dit moment met het weken met indicatoren, als onderdeel van het werken met zogeheten doelenbomen. Indicatoren zijn zorgvuldig gekozen prestaties (effecten of activiteiten) die meetbaar zijn en die een vertaling zijn van doelstellingen op een wat abstracter niveau (subdoelen). Die subdoelen zijn op hun beurt afgeleid uit een overkoepelend strategisch doel (of hoofddoel). Op deze manier worden er sterkere verbindingen gelegd tussen doelen en doen, tussen woord en daad. Zo'n werkwijze is ook door de rekenkamer aanbevolen.

Als de raad ervoor kiest om deze werkwijze ook echt in te voeren, dan zal die bij de start van een de nieuwe raadsperiode geborgd moeten worden. Dat betekent werken aan een programmabegroting die gedragen wordt door de strategische doelen, daaruit afgeleide subdoelen en een selectie van gewenste effecten en activiteiten (de indicatoren) die binnen een bepaalde periode gerealiseerd moeten worden. Ook de wijze van monitoring moet daar natuurlijk afgestemd zijn. Louter als voorbeeld (!) zou de volgende doelenboom in zo'n begroting voor kunnen komen.

- **Hoofddoelstelling** **Subdoel** **Indicatoren**

In de laatste begroting van deze raadsperiode, de begroting 2022, sluiten we graag aan bij de "oefenfase" van de raad; uit de begroting hebben we zo goed mogelijk de strategische doelen en subdoelen afgeleid en aan het begin van iedere programma in deze kadernota opgenomen, in de vorm van (gedeeltelijke!) doelenbomen. In sommige gevallen hebben die subdoelen, conform de formulering in de begroting, meer het karakter van een aandachtsveld dan van een doelstelling. Gemankeerde doelenbomen dus, maar dat is logisch. Omdat de huidige begrotingsopzet niet berust op doelenbomen, kan het ook niet meer dan een oefening zijn. Met terugwerkende kracht nieuwe of andere subdoelen formuleren en indicatoren benoemen in de komende begroting die niet door de raad zijn geformuleerd, is af te raden. Het zou veel tijd en energie kosten om de indicatoren alsnog gezamenlijk te bepalen, waarna in de organisatie ook nog de monitoring van die toegevoegde indicatoren geborgd moet zijn. Zo'n investering, als de raad daarvoor kiest, hoort aan het begin van de nieuwe raadsperiode plaats te vinden.

We komen daar begin volgend jaar graag bij u op terug. Tot die tijd kunnen we ons bekwamen in een nieuwe werkwijze ter voorbereiding op een eventuele (!) andere begrotingsopzet.

2. Uitgangspunten

Belangrijk is welke uitgangspunten we hanteren bij het maken van keuzes. We hanteren de uitgangspunten zoals deze vorig jaar bij de kadernota 2021-2024 zijn vastgesteld. Onderstaand de belangrijkste uitgangspunten, aangevuld, en waar nodig geactualiseerd.

1. Covid-19
In de begroting en meerjarenraming houden we geen rekening met de corona-crisis c.q. we ramen de financiële gevolgen van de corona-crisis budgettair neutraal.
De financiële effecten van de corona-crisis zijn niet (goed) in te schatten/we gaan ervan uit dat het Rijk de financiële gevolgen van de corona-crisis (grotendeels) compenseert. We verwerken dan eventuele werkelijke financiële gevolgen bij tussentijdse rapportages en op jaarrekeningbasis.

2. Sociaal Domein (Richtlijn)
- Voor de jaren 2023 tot en met 2025 is de stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd: naar rato van de € 300 miljoen per jaar. Voor Waadhoeke € 850.000.
- Deze stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' is structureel opgenomen.
- Voorwaarde is dat de gemeente ook zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en Wmo mede gericht op beheersing van de kosten.
De provincie Fryslân heeft moeite met deze richtlijn en adviseert deze, vanwege het onzekere karakter, zo min mogelijk te gebruiken.

3. Herijking gemeentefonds
Verwerkt in de ruimteberekening als PM.
De voorgestelde herijking leidt zonder meer tot herverdeeleffecten en daarmee tot gemeenten die voordeel en gemeenten die nadeel ondervinden. In afwachting van de actualisatie van de cijfers 2017 naar 2019, de verschillende adviezen daarover, de nog lopende lobby en het uiteindelijke besluit van het nieuwe kabinet is het op dit moment voorbarig om te gaan anticiperen op de herverdelingseffecten. Om de voorgestelde invoeringsdatum van 1 januari 2023 te halen, zullen gemeenten uiterlijk via de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds geïnformeerd moeten worden.

4. Onvoorzien structureel
In de begroting nemen we een post onvoorzien structureel op van € 1 per inwoner.

5. Structureel begrotingsevenwicht
Zowel de eerste als de laatste jaarschijf zijn structureel in evenwicht.

6. Dekking incidentele lasten
Vanuit de eventuele ruimte boven de norm van de Algemene Reserve van € 15,0 mln. dekken we incidentele lasten.

7. Ruimte onder plafond BCF geactualiseerd
Voor de ruimte onder het plafond het BCF compensatiefonds houden we rekening met de laatst gerealiseerde ruimte. Deze nemen wij niet maximaal op (2 punten uitkeringsfactor minder).

3. Ruimteberekening

3.1 Structurele ruimte

De structurele ruimteberekening geeft inzicht in de mutaties ten opzichte van de ruimteberekening zoals opgenomen in de Programmabegroting 2021 voor de meerjarenraming 2021-2024. De nieuwe jaarschijf 2025 begint met het saldo van 2024.

De mutaties van de post onvoorzien structureel tot en met begrotingswijziging 4 worden hier bij gevoegd. Aangezien dit budget voor de tweede helft van 2021 nog nodig is wordt deze in de volgende regel tegen geboekt. Het tekort vanuit het gemeentefonds 2021 is structureel verwerkt, maar incidenteel gedekt ten laste van de Corona reserve (onderdeel vervallen opschalingskorting 2021). Deze afname werkt wel structureel door in de jaren 2022-2025.

De tabel bevat de diverse mutaties cumulatief in meerjarenperspectief. Als een mutatie in 2022 structureel doorwerkt, is in de volgende jaren hetzelfde bedrag zichtbaar. De mutaties worden aangegeven ten opzicht van de vorige vastgestelde ruimteberekening. Dat betekent bijvoorbeeld dat de jaarlijkse uitzetting voor het IHP van € 61.000 alleen zichtbaar is in de nieuwe jaarschijf 2025, de jaarlijkse uitzettingen van 2022 t/m 2024 zijn al opgenomen in de beginstand.

(Een plus is een voordeel, een min is een nadeel.)

	Bedragen x € 1	2022	2023	2024	2025
	Begrotingsresultaat conform programmabegroting 2021-2024	433.160	-22.435	22.295	22.295
	Mutaties post onvoorzien structureel 2021 (t/m wijziging 4)	19.577	19.577	19.577	19.577
	Saldo post onvoorzien structureel 2021 nodig in 2e helft 2021	-19.577	-19.577	-19.577	-19.577
	Deel post onvoorzien in 2021 incidenteel gedekt	-178.547	-178.547	-178.547	-178.547
A	**Autonome ontwikkelingen**				
	Autonome ontwikkelingen structureel	-778.393	-837.393	-806.393	-841.143
	Autonome ontwikkelingen incidenteel	0	0	0	0
	Nieuw (bestaand) beleid IHP (integraal huisv plan onderwijs)				-61.000
B	**Gemeentefonds&BUIG**				
	Mutaties gemeentefonds	2.182.987	1.636.299	1.275.287	1.438.309
	(inclusief loon- en prijscompensatie & integratie-				
	uitkering Participatie (Wsw))				
	Nieuw verdeelstelsel		PM	PM	PM
	Reservering onvoorzien met bestemming (L&P)	-455.097	-455.097	-455.097	-455.097
	Reservering onvoorzien met bestemming overig	-468.480	-469.274	-478.302	-478.207
	Mutatie BUIG	-137.887	-137.887	-137.887	-137.887
C	**Gemeenschappelijke regelingen**				
	Dienst SoZaWe (BVO): Programmalasten Participatie, Inkomen, Armoedebestrijding (deels) en Bedrijfsvoering	0	0	0	0
	Programmalasten Armoedebestrijding (deels), Jeugd en Wmo	-1.833.788	-1.833.788	-1.833.788	-1.833.788
	Beschermd wonen	0	0	0	0
	Fryslân West (bijdrage per SE)	-127.000	-91.000	-64.000	-28.000
	Doorbetaling Wsw (zie gemeentefonds)	-123.761	-136.509	-126.904	89.196
	FUMO	-59.153	-59.153	-59.153	-59.153
	Veiligheidsregio	-112.803	-78.831	-79.069	-109.085
D	**Kapitaallasten en financieringen**				
	Ontwikkeling kapitaallasten, rente investeringen				70.000
	Ontwikkeling rente leningen				25.000
E	**Belastingen en heffingen**				
	Inflatie toepassen op tarief OZB	99.515	99.515	99.515	99.515
	Structurele verhoging rioolheffing				94.500
	Dotatie spaarvoorziening riolering				-94.500
	Kostendekkendheid heffingen	0	0	0	0
F	**Overig**				
	Reservering onvoorzien structureel (46.000 x € 1)				-46.000
	Vervallen rente Algemene Reserve > € 15 miloen	13.830	7.831	7.831	7.831
	Totaal voortschrijdend cumulatief	**-1.545.417**	**-2.556.269**	**-2.814.212**	**-2.475.761**

Hieronder is uitgewerkt welk effect de herziening van het gemeentefonds kan hebben op de meerjarenraming bij een scenario van een nadelig effect van € 50 per inwoner.
Tevens is het effect van de stelpost Jeugd benoemd.

Bedragen x € 1	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Saldo ruimteberekening	-1.545.417	-2.556.269	-2.814.212	-2.475.761
Nieuw verdeelstelsel gemeentefonds: € 50 per inw. (schatting)		-2.300.000	-2.300.000	-2.300.000
Suppletie overgang ingroei nadeel maximaal € 15 per inwoner/jr		1.610.000	920.000	230.000
Stelpost jeugd laten vervallen, nog steeds geen toezegging		-850.000	-850.000	-850.000
Saldo	**-1.545.417**	**-4.096.269**	**-5.044.212**	**-5.395.761**

De verschillende onderdelen worden hierna toegelicht.

A. Autonome ontwikkelingen

In de ruimteberekening zijn de financiële effecten voor autonome ontwikkelingen en waar relevant voor voortzetting van bestaand beleid opgenomen. In de bijlage (H 6.2) is een specificatie opgenomen.
De effecten (kolom 2025) van de eerder gehonoreerde (cumulatief structurele) wensen uit de begroting 2021 en meerjarenraming (2022-2024) zijn hier eveneens opgenomen.

B. Gemeentefonds & BUIG

Gemeentefonds
De grootste inkomstenbron van de gemeente is het gemeentefonds. In deze kadernota is de meicirculaire 2021 meerjarig verwerkt. In begroting 2021 van gemeente Waadhoeke is het effect voor 2021 structureel verwerkt tot en met de 'maartcirculaire 2021'. Het meerjarige effect van de septembercirculaire 2020 is via een raadsmemo gecommuniceerd. Door de structurele verwerking van de effecten voor 2021 is van het meerjarige effect al € 178.547 -/- negatief verwerkt (te lezen boven A). In 2021 is dit bedrag incidenteel gedekt vanuit het bedrag dat de gemeente incidenteel in het kader van Corona heeft ontvangen onder de noemer 'Opschalingskorting'. Om gemeenten ten tijde van Corona wat lucht te geven is de jaarschijf van de lagere apparaatlasten met terugwerkende kracht niet verwerkt voor 2021. In deze kadernota wordt het resterende effect voor de jaarschijven 2022-2025 opgenomen tezamen met de effecten van de meicirculaire 2021 en de actualisatie van de maatstafgegevens. Jaarschijf 2025 is aan het begin van de ruimteberekening identiek aan 2024. De getoonde mutaties voor 2025 zijn daarmee gelijk aan de mutaties in kolom 2024 en worden vermenigvuldigd met de mutatie tussen 2024 en 2025 uit alle eerdere circulaires.

Hiervoor zijn onder ander de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het aantal woonruimten stijgt met 50 stuks per jaar;
- het aantal inwoners bedraagt op 1 januari 2021 46.149. Voor 2022-2025 wordt rekening gehouden met 46.150 inwoners;
- voor de leeftijdsopbouw van de inwoners wordt uitgegaan van de stand op 1 januari 2021;
- het aantal bijstandsgerechtigden is opgenomen conform de verwachte stand op 1 januari 2022 in de begroting 2022 van de BVO Dienst SoZaWe.

De mutaties in het gemeentefonds zijn per saldo voor alle jaren positief. De hogere ontvangst uit het gemeentefonds wordt deels gereserveerd voor loon- en prijscompensatie van € 455.097-/- (verderop toegelicht) en overig onvoorzien met bestemming (€ 468.480-/- in 2022 tot € 478.207-/- in 2025) of resulteert in aanpassing van de doorbetaling aan de GR Fryslân-West. Alle mutaties van 2025 betreffen mutaties ten opzichte van de beginstand 2024 conform programmabegroting 2021.

Inclusief het structureel verwerkte effect van 2021 van € 178.547-/-, resteert een positief effect variërend van € 957.000 in 2022 tot € 416.000 in 2025. Met als laagste jaar 2024 met € 36.000.

Hieronder worden enkele grote mutaties toegelicht.

<u>Accres</u>
De algemene uitkering in het gemeentefonds groeit mee met de uitgaven van het Rijk. Dit wordt toegekend onder de noemer accres. Het accres in de meicirculaire 2021 is negatief. In alle jaren zijn de lagere accressen volgens de circulaire het gevolg van lagere loon- en prijsontwikkeling. Vanaf 2023 is het accres neerwaartse bijgesteld als gevolg van lagere rentelasten en lagere EU-afdrachten. De gemeente Waadhoeke berekent de uitkering uit het gemeentefonds in constante prijzen. Dit houdt in dat de uitkeringsfactor uit de meicirculaire 2021 gecorrigeerd worden met de loon en prijs-

ontwikkeling BBP voor de jaren 2023 tot en met 2025 (nominale ontwikkeling). De stand tot en met de meicirculaire 2021 resulteert voor beide onderdelen voor 2022 in een negatief effect van € 92.000 -/- tot € 1.017.000-/- in 2024. Doordat 2025 in eerdere circulaires al een hogere uitgangspunt had stijgt deze met € 142.000.

Ontwikkeling uitkeringsbasis
Op verschillende momenten in het jaar worden de maatstaven, die de hoogte van het aandeel in de Algemene uitkering bepalen, geactualiseerd. Zodra de aantallen landelijk stijgen wordt er meer verdeeld uit de Algemene uitkering dan er beschikbaar is. Om dit op te lossen wordt de uitkeringsfactor verlaagd. Als de aantallen landelijk dalen, stijgt de uitkeringsfactor. Dit wordt verwerkt onder de naam ‘ontwikkeling uitkeringsbasis’. De meest voorkomende hiervan zijn ontwikkeling van de OZB (belastingcapaciteit), en de ontwikkeling van de bijstand- en uitkeringsontvangers.

Ondanks de ontwikkelingen rondom Corona zien we een verlaging van het landelijk aantal bijstandsontvangers. Naast de bijstandsontvangers zijn er nog andere maatstaven die gezorgd hebben voor een hogere ontwikkeling uitkeringsbasis, zoals onder andere de afname van het aantal jongeren onder de 18. In totaal een voordeel van € 555.611 in 2022 aflopend naar € 458.144 in 2025 (ten opzichte van de stand in de programmabegroting 2021). De ontwikkeling uitkeringsbasis heeft een link met de hoeveelheidsverschillen bij 'diverse overige ontwikkelingen' die hieronder wordt toegelicht.

Diverse overige ontwikkelingen
De diverse overige ontwikkelingen bestaan in 2022 vooral uit hoeveelheidsverschillen door actuelere cijfers van de maatstaven (€ 155.353 -/-). Deze verlaging heeft een link met de positieve ontwikkeling uitkeringsbasis hierboven. Daarnaast bestaat deze regel 'diverse overige ontwikkelingen' uit verschillende kleinere actualisaties, zoals loon- en prijscompensatie Voogdij/18+ (€ 34.250), diverse overige mutaties van de uitkeringsfactor (€ 138.903 -/-) en diverse overige mutaties (€ 15.601 -/-). Totaal € 275.607 -/- aan overige ontwikkelingen.

BTW-compensatiefonds (BCF)
Het is onzeker wat de ruimte onder het BCF plafond gaat doen in de komende jaren en of er ruimte blijft onder het plafond. De ruimte kan ook negatief worden. In dat geval komt de negatieve ruimte ten laste van het gemeentefonds.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft in afstemming met de VNG en de provinciale toezichthouders een advies opgesteld. Gemeenten mogen in Programmabegroting 2022-2025 voor de ruimte onder het plafond maximaal rekening houden met de laatst gerealiseerde ruimte. De laatst gerealiseerde ruimte is 2020 (€ 192,6 miljoen). Omgerekend naar punten is dit 10,6 punten keer € 46.000; € 488.000. Voor de raming in 2021 hanteert de gemeente hetzelfde principe. In de meerjarenraming uit de programmabegroting 2021 werd rekening gehouden met € 276.000. Een voordeel van € 212.000.

Lagere apparaatslasten
In het Regeerakkoord is opgenomen dat de gemeenten groter worden. De verwachting van het kabinet is dat de gemeenten op deze manier de apparaatslasten (overhead) kunnen verlagen. Hiervoor wordt via de uitkeringsfactor geld uit het gemeentefonds gehaald. Ongeacht of gemeenten dit voordeel behalen of niet. Dit korting op het gemeentefonds is gestart in 2020 met € 60 miljoen en loopt op tot € 975 miljoen in 2025. Dit resulteert voor 2025 in een afname van € 352.771.

Jeugd

Het kabinet heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor Jeugdzorg voor de jaren 2019-2022. Het kabinet heeft de beslissing over het eventueel structureel beschikbaar stellen van extra middelen voor de jaren 2023 en verder voor zich uitgeschoven naar de volgende kabinetsperiode.

Voor de Programmabegroting 2022 heeft de provincie Fryslân de volgende richtlijn meegegeven. Voor de jaren 2023, 2024 en 2025 mag een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd worden (€ 300 miljoen per jaar). Voorwaarde is dat de gemeenten tevens zelf maatregelen nemen in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten. In de ruimteberekening van programmabegroting 2021 is rekening gehouden met een structurele stelpost met ingang van 2022. Met de septembercirculaire 2020 heeft het kabinet alsnog eenmalig geld beschikbaar gesteld voor 2022. Hierdoor verviel de stelpost in 2022 en resteert een structurele stelpost van € 850.000 met ingang van 2023. Deze stelpost blijft hiermee ongewijzigd staan. Het blijft onzeker of het budget structureel wordt toegevoegd.

Arbitrage uitspraak Jeugdzorg – niet opgenomen in de meicirculaire

Het Rijk erkent dat in 2019 sprake was van een tekort van € 1,7 miljard op basis van een onderzoek van Andersson Elffers Felix. Recent is dit bekrachtigd door de arbitragecommissie jeugdzorg, zij komt in haar oordeel in het conflict tussen VNG en rijk over de structurele tekorten op de jeugdzorg tot een bedrag van € 1,6 miljard voor 2022. In het Bestuurlijk Overleg van 2 juni 2021 hebben het kabinet en de VNG de uitspraak van de arbitragecommissie besproken en een aantal afspraken gemaakt. Van de afgerond € 1,6 miljard wordt € 214 miljoen omgezet in een bezuinigingstaakstelling. Het resterende bedrag van € 1.314 miljoen wordt eenmalig toegevoegd aan het gemeentefonds. Komende weken vindt overleg plaats over de verdeling van de toe te voegen middelen. De verwachting is dat een deel van de middelen via specifieke uitkering aan een aantal centrumgemeenten toegekend zal worden. Vooruitlopend op de Miljoenennota 2022 ontvangen gemeenten een indicatie over de verdeling. Er is nog geen officieel besluit genomen. Eventuele (structurele) toevoeging is aan het nieuw te vormen kabinet.

Als we er vanuit gaan dat het bedrag voor 2022 op dezelfde wijze wordt verdeeld als de extra middelen voor 2021 (van de € 613 miljoen gaat € 438 miljoen rechtstreeks naar de gemeenten), gaat het voor 2022 om € 2.700.000 voor de gemeente Waadhoeke. Deze uitspraak van de arbitragecommissie maakt geen deel uit van de meicirculaire en is daarom niet verwerkt in de ruimteberekening bij 3.1. Het effect van € 2.700.000 wordt meegenomen in hoofdstuk 5 Ruimte versus wensen.

Beschermd wonen

Met ingang van 1 januari 2022 gaan de taken van Beschermd Wonen van de centrumgemeente naar de eigen gemeente. Vanaf 2023 zal er een geleidelijke transitie van 10 jaar zijn waarbij het van een historisch verdeelmodel naar een objectief verdeelmodel zal gaan. Hierbij zal het historische verdeelde macrobudget voorlopig naar de centrumgemeente Leeuwarden blijven gaan. Het objectieve verdeelde macrobudget zal naar de gemeente Waadhoeke zelf gaan vanaf 2023. In 2022 zal het huidige macrobudget van Beschermd Wonen nog volledig historisch verdeeld worden. De transitie naar een objectief verdeelmodel verloopt gezamenlijk met de herijking van het gemeentefonds.
De eerste resultaten van het nieuwe verdeelmodel laten een positief effect zien op het totale budget dat de gemeenten in de Provincie Fryslân hiervoor eerder gezamenlijk ontvingen via de centrumgemeente Leeuwarden. Het nieuwe model is echter op dit moment nog niet definitief vastgesteld, waardoor het op dit moment nog onzeker is wat voor budget er beschikbaar komt.
Ten tweede is er een voorlopige uitname gedaan vanuit het budget voor de cliënten die overgaan naar de WLZ (wet langdurige zorg). Dit is voorlopig gedaan, omdat het onzeker is hoeveel cliënten

precies over gaan naar de WLZ. Er vindt in de meicirculaire 2021 en meicirculaire 2022 nacalculatie plaats. De wijze van nacalculeren moet nog bekend gemaakt worden.
Om deze twee bovenstaande redenen wordt er voorzichtigheidshalve in de meerjarenraming vanuit gegaan dat Beschermd Wonen budgettair neutraal verloopt voor de gemeente Waadhoeke.

Invoer nieuw verdeelstelsel
De invoering van de nieuwe verdeling (herijking) van het gemeentefonds is eind 2020 uitgesteld naar 2023. Dit brengt herverdeeleffecten met zich mee. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft op 2 februari 2021 de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gevraagd om advies te geven over het voorstel van de fondsbeheerders voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023. Met het indienen van deze adviesaanvraag, zijn ook de voorlopige uitkomsten van de verdeling voor individuele gemeenten bekend gemaakt. Deze eerste cijfers geven een herverdeeleffect van € 0 voor Waadhoeke aan. Deze herverdeeleffecten zijn gebaseerd op de cijfers en situatie van 2017, vóór de herindeling van Waadhoeke. De herindelingseffecten zijn hier nog niet in meegenomen. Het is onduidelijk hoe dit in de cijfers doorwerkt. Echter, aangezien het vaste bedrag per gemeente stijgt in het nieuwe model verwachten we dat een nieuwe doorrekening voor Waadhoeke niet positief zal uitpakken. De buurgemeenten in Fryslân en Groningen krijgen te maken met grote negatieve uitkomsten. Er is een gezamenlijke brede lobby opgestart vanuit de Vereniging van Friese Gemeenten (VFG) en Vereniging van Groningen Gemeenten (VGG) die zich inzet voor een eerlijkere verdeling.

De Raad voor het openbaar bestuur (ROB) heeft in een tussenbericht inzake de herziening van de verdeling van het gemeentefonds aan de fondsbeheerders om meer toelichting op de keuzes en de effecten gevraagd en enkele kritische kanttekeningen geplaatst bij de uitlegbaarheid van de uitkomsten, met name in het sociaal domein. Ook hebben de fondsbeheerders veel reacties en vragen gekregen van gemeenten. Deze reacties en de vragen van de Tweede Kamer geven de fondsbeheerders voldoende aanleiding om het verdeelvoorstel nog een keer kritisch tegen het licht te houden. Naar verwachting wordt er begin juli een nieuwe verdeelvoorstel voorgelegd. De consultatie van de VNG kan dan op zijn vroegst in augustus/september plaatsvinden.

Aangezien er nog geen besluitvorming is geweest wordt voorgesteld dit als PM post op te nemen. Wel wordt zichtbaar gemaakt wat een herverdeeleffect van € 50 per inwoner doet in de meerjarenraming.

Bedragen per inwoner per jaar	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Herverdeeleffect	0	-50	-50	-50
Suppletie-uitkering	0	35	20	5
Netto effect	**0**	**-15**	**-30**	**-45**

Het nadeel van € 15 per inwoner per jaar betekent voor Waadhoeke een bedrag van € 690.000 (€ 15 * 46.000 inwoners). In 2023 betekent dit een nadeel van € 690.000 oplopend tot € 2.070.000 in 2025.

Reservering onvoorzien met bestemming
In het gemeentefonds zijn posten opgenomen met een bestemming. Deze worden gereserveerd.

Loon- en prijscompensatie (L&P)

De reservering op onvoorzien met bestemming voor loon- en prijscompensatie vanuit het gemeentefonds in 2022 is berekend op € 966.000. Binnen de autonome ontwikkelingen is de prijsontwikkeling ICT van € 151.903 al verwerkt, waardoor dat deel niet meer gereserveerd hoeft te blijven. Daarnaast is in de ruimteberekening € 360.000 verwerkt als dekking voor de prijsstijgingen programmalasten Wmo. Dat betekent dat alleen het resterende deel van de loon- en prijscompensatie gereserveerd hoeft te worden.

Loon- en prijscompensatie 2021 conform septembercirculaire 2020	€ 966.000
Tarieven ICT	€ 151.903 -/-
Programmalasten Sociaal Domein: Wmo	€ 360.000 -/-
Saldo	€ 455.097

Overig

Het gaat hier onder andere om taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen. In afwachting van de invulling van het beleid worden deze op onvoorzien met bestemming gereserveerd. Het betreft de volgende posten:

Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	€ 10.000
Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening	€ 18.500
Prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg	€ 12.000
Wet Open Overheid (structureel)	€ 56.500
Wet Open Overheid (incidenteel tot en met 2026)	€ 67.000
Inburgering (IU)	€ 27.662
Armoedebestrijding kinderen (DU)	€ 18.852 -/-
Voogdij/18+ (IU) – woonplaatsbeginsel	€ 327.721
Brede aanpak dak- en thuisloosheid (DU)	€ 32.051 -/-
Totaal onvoorzien met bestemming	**€ 468.480**

Rijksvaccinatie meningokokken

Met ingang van 1 januari 2021 wordt de uitvoering van de vaccinatie tegen meningokokken (MenACWY) overgedragen aan gemeenten. De gemeente ontvangt hiervoor structureel € 10.000. Naar verwachting wordt deze extra bijdrage van in totaal € 10.000 via de eerste begrotingswijziging 2022 van de Veiligheidsregio Fryslân (VRF) in rekening gebracht bij de gemeente. De ontvangst van de middelen is benoemd in de nieuwe begroting van de VRF.

Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening (ADV)

In 2009 is de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) in werking getreden. Alle gemeenten zijn verplicht te voorzien in een antidiscriminatievoorziening (ADV). Hiervoor is in 2009 geld toegevoegd aan de algemene uitkering. Uit onderzoek blijkt dit te weinig te zijn. Om die reden wordt er vanaf 2021 structureel ruim € 6,9 miljoen extra aan de algemene uitkering toegevoegd, zodat de ADV's ruimere budgetten kunnen krijgen om meer activiteiten te kunnen ontplooien, om zo een betere beschikbaarheid en bereikbaarheid voor melders mogelijk te maken. De gemeente ontvangt structureel € 18.500.

Prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg

Met ingang van 1 januari 2022 krijgen gemeente de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie. Hiervoor wordt jaarlijks € 5,3 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Naar verwachting wordt deze extra bijdrage van in totaal € 12.000 via de eerste begrotingswijziging 2022 van de Veiligheidsregio Fryslân (VRF) in rekening gebracht bij de gemeente. De ontvangst van de middelen is benoemd in de nieuwe begroting van de VRF.

Wet Open Overheid (structureel en incidenteel)
Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de (Wijzigingswet) Wet open overheid (Woo) aangenomen. Deze wet vervangt de huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Eerste Kamer dient nog een besluit te nemen over de Woo. Bij instemming zal dit naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 in werking treden. Vooruitlopend hierop is structureel € 21,03 miljoen oplopend tot € 42,06 miljoen in 2026 beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. Structureel ontvangt de gemeente € 56.500 voor 2022 oplopend tot € 100.000 in 2025.

De incidentele middelen (voor de periode 2022 tot en met 2026 € 24,98 miljoen per jaar) zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. Voor de gemeente Waadhoeke is dit € 67.000 per jaar tot en met 2026.

Inburgering (IU)
De Wet inburgering is met een half jaar uitgesteld naar 1 januari 2022. Ter compensatie wordt er cumulatief € 29,4 miljoen toegevoegd voor de periode van 2021-2026, waarvan € 16,5 voor 2021. Daarnaast wordt voor de periode van 2021 tot en met 2016 cumulatief € 16,5 miljoen toegevoegd voor de begeleiding van de bredere groep asielmigranten binnen de ondertussen-groep (inburgeraars die nog inburgeringsplichtig zijn onder de Wet inburgering 2013). Tot slot is cumulatief € 9 miljoen beschikbaar voor de periode 2021-2026 voor de ELIP-groep (inburgeraars die hun voor de inburgering bestemde lening vrijwel hebben uitgeput maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn). Dit bedrag wordt later verdeeld. De al verwerkte mutaties leiden tot een verhoging van de decentralisatie-uitkering met € 27.662 in 2022 tot € 2.889 in 2025.

Armoedebestrijding kinderen (DU)
Met de decembercirculaire 2016 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de armoedebestrijding van kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling van jaar t+1. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede. De reservering op onvoorzien met bestemming (tot en met de 5e begrotingswijziging: € 90.000) wordt met € 18.852 verlaagd tot € 71.148.

Voogdij/18+ (IU) – woonplaatsbeginsel
Tot en met uitkeringsjaar 2021 wordt een historisch verdeelmodel gehanteerd voor de verdeling van de middelen. Het historisch verdeelmodel voor Voogdij/18+ geeft jaarlijks schommelingen in de bedragen. Dat is ongewenst. Met ingang van 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel ingevoerd. Het gaat landelijk om naar schatting 20.000 jongeren die over gaan. Het nieuwe woonplaatsbeginsel gaat uit van de woonplaats waar de jeugdige staat ingeschreven, op moment van de zorgvraag. Voordelen van het nieuwe woonplaatsbeginsel:

- het budget van de jeugdzorg eerlijker wordt verdeeld;
- de herkomstgemeente blijft het gehele zorgtraject met verblijf gelijk;
- het is eenvoudiger: Vermindering van administratieve lasten gemeenten en aanbieders en je weet sneller wie verantwoordelijk is, omdat niet meer uitgezocht hoeft te worden wie de gezagdrager is.

Het effect aan de uitgavenkant is nog niet bekend. Voorstel is om voor de meerjarenraming er vanuit te gaan dat invoering budgetneutraal verloopt. Het bedrag € 327.721 wordt daarom op onvoorzien met bestemming gereserveerd.

Met het nieuwe woonplaatsbeginsel worden 2 compensatieregelingen in het leven geroepen:

- Gemeenten die in 2022 nadeel ondervinden van de vervallen T-2-systematiek;

- Gemeenten die in 2022 en 2023 kosten moeten maken voor jongeren waar geen financieel verantwoordelijke voor is aan te wijzen. In 2023 komt geen afrekening over 2021 en in 2024 evenmin een afrekening over 2022. Wel komt er een compensatieregeling voor nadeelgemeenten, de bedragen zijn nog niet bekend.

Brede aanpak dak- en thuisloosheid (DU)
Voor 2021 heeft de gemeente incidenteel € 32.051 ontvangen voor de brede aanpak van dak- en thuisloosheid. Dit is met de wijziging van de septembercirculaire 2020 structureel gereserveerd op onvoorzien met bestemming. Met deze mutatie wordt dit ook echt incidenteel voor 2021 verwerkt.

BUIG
Op 23 april 2021 is het nader voorlopig budget voor BUIG (Bundeling uitkeringen inkomensvoorzieningen Gemeenten) bekend gemaakt. Voor de gemeente Waadhoeke resulteert dit in een afname van € 137.887 -/-. Dit werkt structureel door. In september 2021 wordt het definitieve bedrag voor 2021 bekend gemaakt en het voorlopige bedrag van 2022. Voor 2022 wordt uitgegaan van het laatst bekende bedrag. In dit geval het nader voorlopig budget voor 2021.

C. Verbonden partijen / Gemeenschappelijke Regelingen

Waadhoeke neemt deel in een aantal verbonden partijen. Dit zijn partijen die gemeentelijke taken in opdracht van de gemeente uitvoeren. Voor de GR-en wordt in principe alleen het verschil tussen 2021 en 2022 opgenomen in de ruimteberekening. Deze keer met uitzondering van de GR Fryslân West en de Veiligheidsregio Fryslân. Dit betreft een aanpassing op de meerjarenraming uit de programmabegroting 2021. De vier GR-en die de meeste invloed hebben op onze begroting zijn hieronder weergegeven.

Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân
De Gemeenschappelijke Regeling De Dienst Noardwest Fryslân is per 1 januari 2021 gewijzigd van een openbaar lichaam naar een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). Er is sprake van delegatie van bevoegdheden door gemeenten aan De Dienst voor de Participatiewet, het Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004 (BBZ), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ). De bijbehorende programmalasten Inkomen, Participatie en Armoedebestrijding (deels) én de bedrijfsvoeringslasten zijn in de concept-begroting 2022 van de Dienst opgenomen. De concept-begroting 2022 van De Dienst geeft een stijging van lasten aan van € 741.269. Gemakshalve is gerekend dat het totale programma Participatie bij De Dienst blijft. (Er is één budget dat verschuift naar de gemeente, echter dit heeft geen financiële consequenties.) Deze stijging kan worden opgevangen uit het Restantbudget Sociaal Domein, dat hierdoor daalt van € 890.876 naar € 149.607.

Programmalasten Jeugd, Wmo en Armoedebestrijding (deels)
Deze programmalasten blijven in de begroting van de gemeente staan. De Dienst heeft vanuit haar administratieve rol een raming voor 2022 afgegeven. Met die input als basis is het financiële effect voor 2022 berekend. Er blijkt een aanzienlijke stijging van afgerond € 1.988.006, bestaande uit een uitzetting op de lasten WMO van € 1.105.007 en een uitzetting van € 892.999 op de lasten Jeugd. De verklaring van de stijging lasten WMO ligt deels in prijsaanpassingen als gevolg van de nieuwe contracten uit 2020, die nu goed zichtbaar zijn in de prognoses. Verder doet zich een stijging in de aantallen cliënten WMO voor als ook een stijgende zorgconsumptie.

Bij de programmalasten Jeugd was in de begroting 2021 rekening gehouden met een positief effect van € 936.000 op de ramingen als gevolg van de ingezette acties. Helaas hebben de acties (nog) niet het gewenste resultaat gehad. Dit komt onder andere door vertraging in de invoering; hierbij speelt de Corona-pandemie nadrukkelijk een rol. Deze budgetaanpassing moet nu rechtgezet worden,

vandaar de uitzetting met € 892.999. Geredeneerd vanuit de oorspronkelijke budgetaanpassing is er dus wel beweging zichtbaar, echter bij lange na nog niet voldoende.

Het prijseffect WMO is berekend op afgerond € 360.000, en kan afgedekt worden ten laste van de loon&prijscompensatie (LPC). Dat betekent concreet dat de reservering LPC met dit bedrag verminderd wordt. Voor het overige kan het laatste deel van het Restantbudget Sociaal Domein ingezet worden van € 149.607, waarna het Restantbudget nihil is. Dat betekent dat het nadelig effect in de ruimteberekening als volgt is verwerkt: 1.988.006 - 149.607 = € 1.833.788.

Fryslân West
De bijdrage aan de GR Fryslân West bestaat uit een bijdrage per medewerker (omgerekend naar een bijdrage per Subsidie Eenheid) en het doorbetalen van de rijksmiddelen WSW. Op 29 april 2021 is de Herziene begroting 2021 met meerjarenraming van de GR aan de orde geweest, waarin voor 2021 en 2022 (en t/m 2025) is gerekend met verhoging van de een gemeentelijke bijdrage van € 2.000 naar € 3.000. De meerjarenreeks is conform opgenomen in de ruimteberekening.

Voor de onderbouwing van de noodzakelijke verhoging per SE wordt verwezen naar de begroting 2022 van de GR Fryslân West (Raad 1 juli 2021). De dekking voor de noodzakelijke verhoging wordt meegenomen in de bezuinigingstaakstelling voor het Programma Sociaal Domein.

De gemeente ontvangt middelen uit het gemeentefonds voor de WSW. Dit budget neemt elk jaar af. De afname komt ten eerste door het afsluiten van de Wsw voor nieuwe instroom, waardoor het aantal Wsw-ers vermindert. Ten tweede is er een efficiencykorting van € 3.000 per Wsw-er geleidelijk doorgevoerd over de periode 2015–2020. De jaarlijkse daling van de Wsw-middelen en de lagere doorbetaling aan de GR Fryslân-West voor 2022 t/m 2024 zijn al meegenomen in de beginstand van de ruimteberekening. De lagere doorbetaling in 2025 is aan de ruimteberekening toegevoegd en correspondeert met het gemeentefonds, zoals hiervoor beschreven, waardoor het geen effect heeft op de begrotingsruimte van de gemeente.

In de bedragen voor de GR Fryslân-West is niet rekening gehouden met mogelijke budgettaire mutaties als gevolg van het Keuzedocument, omdat er nog geen doorrekening bekend is.

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)
De ontwerpbegroting 2022 van de FUMO is op 29 april 2021 in de raad aan de orde geweest. In deze begroting is een algemene bijdrage van € 883.863 voor Waadhoeke opgenomen. Dit is een stijging ten opzichte van de nu geraamde bijdrage (op basis van de herziene begroting 2021 FUMO) van € 59.153.

Veiligheidsregio Fryslân (VRF)
De concept-begroting 2022 van de VRF is op 20 mei 2021 besproken in de raad. Op grond van de concept-begroting 2022 is de algemene bijdrage van Waadhoeke aan de VRF als volgt en de stijging van de algemene bijdrage als volgt:

	2021	2022	2023	2024	2025
Brandweer	€ 2.650.015	€ 2.733.386	€ 2.752.607	€ 2.780.235	€ 2.810.251
Crisis	€ 180.117	€ 187.222	€ 186.042	€ 185.781	€ 185.781
Gezondheid	€ 1.898.474	€ 1.931.030	€ 1.889.287	€ 1.887.553	€ 1.887.553
Totaal	**€ 4.728.606**	**€ 4.851.638**	**€ 4.827.936**	**€ 4.853.569**	**€ 4.883.585**
Nu in begroting	€ 4.728.606	€ 4.738.835	€ 4.749.105	€ 4.774.501	€ 4.774.501
Hogere bijdrage	€ 0	€ 112.803	€ 78.831	€ 79.068	€ 109.084

D. Kapitaallasten en financieringen

De ontwikkeling in kapitaallasten hebben een positief effect op de ruimteberekening door:
- dalende afschrijvingslasten omdat oude investeringen volledig afgeschreven zijn,
- dalende rentelasten door de jaarlijkse afschrijvingen (lees aflossingen).

Net als voorgaande jaren is er rekening gehouden met nieuwe kapitaallasten ter grootte van € 80.000 voor vervangingsinvesteringen.

E. Belastingen en heffingen

OZB

De OZB is aangepast voor het inflatiepercentage. In de ruimteberekening is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 1,30% (inflatiepercentage 2020/CBS t-2). De OZB blijft op deze manier verhoudingsgewijs in de pas lopen met de rest van de begroting.

Rioolheffing en Afvalstoffenheffing
Kostendekkendheid

Het basisprincipe van kostendekkendheid is dat de opbrengsten minimaal gelijke tred houden met de lastenontwikkeling (waaronder inflatiecorrectie, autonome ontwikkelingen e.d.) Het gat naar volledige kostendekkendheid is in de jaren 2020 en 2021 gefaseerd voor de helft ingevuld.
In deze kadernota is rekening gehouden met een verhoging van de heffingen met minimaal de inflatiecorrectie van 1,30% (inflatiepercentage 2020/CBS t-2). Aan de kostenkant wordt eenzelfde ontwikkeling verwacht, waarmee het effect in de kadernota per saldo nihil is. Mochten de kosten in de begroting 2022 uiteindelijk hoger liggen dan dit percentage dan wordt de verhoging van de heffingen daarmee aangepast.

Extra dotatie voorziening riolering 2021 t/m 2030

Op basis van het in 2020 vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan vindt in 10 jaar via een ingroeiregeling een extra dotatie aan de voorziening riolering plaats. De dotatie in de jaren 2021 t/m 2030 wordt ieder jaar verhoogd met € 94.500 naar € 945.000 en via de rioolheffing door de inwoner betaald. Hierna in een tabel de mutaties t.o.v. 2021.

Bedragen x € 1	2022	2023	2024	2025
Rioolheffing	-94.500	-189.000	-283.500	-378.000
Dotatie spaarvoorziening	94.500	189.000	283.500	378.000
Effect ruimteberekening	**0**	**0**	**0**	**0**

F. Overig

Onvoorzien structureel

In de financiële verordening is vastgesteld dat minimaal € 1 per inwoner gedoteerd wordt aan onvoorzien structureel (zie uitgangspunten). Dit is de toevoeging van € 46.000 voor jaarschijf 2025.

Rente Algemene Reserve

Deze regel in de ruimteberekening betreft het vervallen van de rente die werd toegevoegd aan de Algemene Reserve ten laste van de exploitatie en in de meerjarenbegroting was verwerkt. Deze mutatie is aan de orde, wanneer de omvang van de Algemene Reserve aan het begin van het kalenderjaar hoger is dan € 15 miljoen. De verwachting is dat de stand van de AR rond de 15 mln. zal schommelen. Indien de Algemene Reserve bij het opstellen van de programmabegroting 2022 toch boven de € 15 miljoen uitkomst wordt dit incidenteel verwerkt in de programmabegroting 2022.

3.2 Risiconorm

Omvang Incidentele Weerstandscapaciteit
De omvang van de incidentele weerstandscapaciteit (laatste actualisatie jaarrekening 2020) is berekend op € 16.500.000, na aftrek van het nog beschikbare deel van de reserve grondexploitatie € 15.500.000 (€ 16.500.000 - € 1.000.000).

Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit
De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote incidentele kosten te dekken. Dit zijn standaard de Algemene reserve (het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve) en de reserve Grondexploitatie. De reserve Grondexploitatie wordt als eerste stap in mindering gebracht op de specifieke risico's binnen de grondexploitatie, waarna het restant (de niet afgedekte risico's binnen de grondexploitatie) en het totaal van de overige risico's wordt afgezet tegen de Algemene reserve.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio van het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde incidentele weerstandscapaciteit}}$$

De ratio weerstandsvermogen is vastgesteld tussen 1,0 en 1,4 met de betekenis 'voldoende'. Wanneer uit berekeningen in de programmabegroting blijkt dat de ratio lager is dan 1,0 moeten maatregelen genomen worden om het weerstandsvermogen binnen de meerjarenplanperiode op peil te brengen. Als de ratio boven de 1,4 komt kunnen bij de kadernota voorstellen worden gedaan hoe het surplus aan te wenden.

Toegepast op de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit vraagt dit om een Algemene reserve van tussen de € 15,5 miljoen en de € 21,7 miljoen. (1,4 x € 15,5 miljoen).
De risicoberekening geeft daarmee voldoende onderbouwing om de huidige norm van € 15 miljoen te blijven hanteren.

<u>Risico's Corona</u>
Het is niet duidelijk welk (structureel) budgettair effect de corona-crisis op het huishoudboekje van de gemeente heeft. Zoals in de inleiding beschreven zijn in de begroting en de meerjarenraming de financiële gevolgen van de corona-crisis budgettair neutraal geraamd.

3.3 Incidentele ruimte

In de uitgangspunten is bepaald dat de ruimte boven de norm voor de Algemene Reserve beschikbaar is voor incidentele wensen.

Het verloop van de Algemene Reserve is als volgt:

Verloop Algemene Reserve	2021	2022	2023	2024	2025
Stand 31-12 conform PB21	16.044.617	14.989.647	14.747.478	14.747.478	14.747.478
A. Begrotingswijzigingen 2020 na vaststelling PB21	-1.122.570	-1.122.570	-1.122.570	-1.122.570	-1.122.570
B. Realisatie raming vs jaarstukken 2020	45.820	45.820	45.820	45.820	45.820
C. Raadsbesluiten (1e t/m 5e wijz 2021)	-560.700	-560.700	-560.700	-560.700	-560.700
D. Jaarstukken 2020	649.074	649.074	649.074	649.074	649.074
E. Vervallen rente AR > 15 miljoen		-13.830	-21.661	-21.661	-21.661
Stand Algemene Reserve 31-12	**15.056.241**	**13.987.441**	**13.737.441**	**13.737.441**	**13.737.441**

Stand 31-12 conform Programmabegroting 2021
In de Programmabegroting 2021 wordt onder Algemene beschouwingen bij het punt 'Begroting in evenwicht' het saldo en verloop van de Algemene Reserve getoond (p.6). Dit verloop in de Algemene Reserve wordt in deze reeks gepresenteerd en sluit daarmee aan op de Programmabegroting 2021. In bovenstaand overzicht gaan wij uit van de eindstanden van de Algemene Reserve en rekenen toe naar de nieuwe stand na de laatste besluiten en ontwikkelingen.

A. Begrotingswijzigingen 2020 na vaststellen programmabegroting 2021
In deze regel wordt het effect van de besluiten in 2020 na het opstellen van de programmabegroting 2021 weergegeven.

B. Realisatie versus raming jaarstukken 2020
De realisatie van de raming van de Algemene Reserve is veroorzaakt doordat een onttrekking ten laste van de Algemene Reserve van 2020 niet is gerealiseerd (viering 75 jaar bevrijding) en dat de toevoeging van rente aan de Algemene reserve hoger bleek dan geraamd.

C. Begrotingswijziging 1 t/m 5
Het effect van 1e tot en met de 5e begrotingswijziging resulteren in een onttrekking van de Algemene Reserve van € 560.700.

D. Jaarstukken
Op 8 juli 2021 volgt de besluitvorming over het gerealiseerde resultaat van 2020. In de besluitvorming wordt onder meer voorgesteld om € 649.074 toe te voegen aan de algemene reserve. In de geprognosticeerde stand van de algemene reserve wordt uitgegaan dat conform wordt besloten.

E. Vervallen rente AR > 15 miljoen
In de beginstanden van de Algemene Reserve zoals die in Programmabegroting 2021 zijn benoemd, zit de toevoeging van de rente in inbegrepen. In hoofdstuk 3.1 is beschreven dat deze toevoeging van de rente aan de Algemene reserve in de meerjarenraming van de ruimteberekening komt te vervallen. Dit betekent dat deze toevoeging van rente in de meerjarenraming van de Algemene reserve ook komt te vervallen. Daarnaast zit er in deze een reeks een correctie van de toevoeging van de rente 2024, omdat deze per abuis niet in de beginstanden van de Algemene Reserve was opgenomen zoals die in Programmabegroting staat.

4. Wensen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden per programma alle aangedragen wensen beschreven. De financiële consequenties met de aanduiding inkomsten en uitgaven (I/U), incidenteel en structureel (I/S), zijn in beeld gebracht. Aan het einde van het hoofdstuk is een samenvatting opgenomen, waarbij een splitsing is aangebracht in incidentele en structurele wensen.

Gezien de financiële beperkingen kunnen niet alle ingediende wensen worden gehonoreerd en is voor een aantal wensen het bedrag naar beneden bijgesteld.

In hoofdstuk 5 "Ruimte versus wensen" worden vervolgens alleen die wensen genoemd (herhaald), waarvan wordt voorgesteld deze te honoreren in voorliggende kadernota.

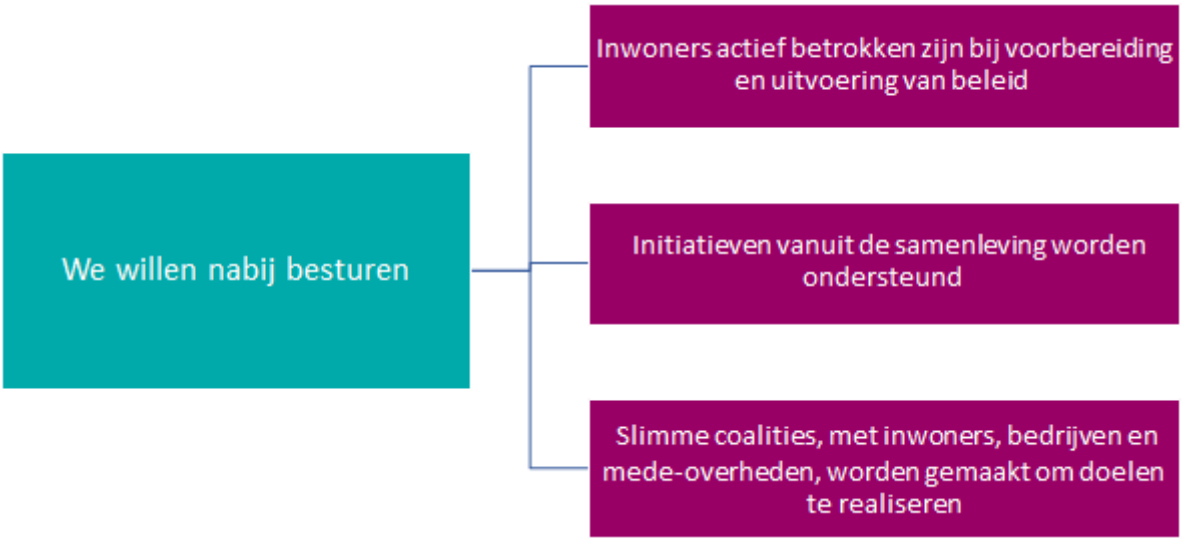
Bij de beoordeling van de te honoreren wensen zijn de volgende vragen gesteld:

- Is de wens een wettelijk taak?
- Levert de wens een directe bijdrage aan het coalitieakkoord?
- Levert de wens een directe bijdrage aan het ontwikkelperspectief of de uitvoering van de dienstverleningsvisie?
- Heeft deze wens relatie met cofinanciering of anderszins aangegane verplichtingen?
- Is er eerder over besloten door de raad (in dit jaar of misschien ook bij de vorige begrotingsvoorbereiding)?
- Indien de wens niet doorgaat, heeft dit consequenties voor andere ontwikkelingen en/of projecten?
- Moet het nu?

Met name de laatste vraag, betreffende de urgentie, is zwaarwegend geweest voor het opnemen in de lijst van gehonoreerde wensen in hoofdstuk 5.
De wensen, die niet zijn gehonoreerd, zijn in tabelvorm samengevat in de bijlage opgenomen.

Programma 1 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen
In programma 1 zijn geen structurele wensen opgenomen.

Incidentele wensen

Ontwikkellijnen
Er is € 100.000 beschikbaar in 2022 (gehonoreerde wens kadernota 2021-2024). Het grootste deel van dit budget wordt gebruikt voor de inzet van ambtelijke ontwikkellijntrekkers (€ 75.000). Er komen vanuit het programma Ontwikkellijnen nieuwe opgaven op ons af, waarvan de grootste zijn:

- Uitwerking landschapsanalyse
- Kwartiermaker landbouw
- Kosten voor fondsenverwerving
- Duiding Monitor brede welvaart en inzet Monitor brede welvaart als sturingsinstrument

Voor de jaren daarna zal dat vergelijkbaar zijn.

De koersbepalende inspanningen, zoals het maken van actieplannen en nota's, zijn deels gereed. De focus komt daarom ook te liggen op uitvoerende inspanningen, waarbij samenwerking en verbinding met regionale partners, provincie, Rijk en EU nodig is voor cofinanciering en uitvoering. Het budget zetten we onder andere in voor:

- fondsenverwerving en lobby voor ruimtelijk- en sociaaleconomische structuurversterking;
- deelname uitvoeringsorganisatie actieprogramma economie;
- ambtelijke kosten voor het verder bepalen van de koers en het uitvoeren van de vier programmalijnen;
- de duiding van de brede welvaart en inzet brede welvaart als strategisch sturingsinstrument voor Waadhoeke;
- de uitwerking van de landschapsanalyse en het perspectief op de Waddenkust;
- inzet van Dorpsontwikkelingsmaatschapij om dorpen vitaal en krachtig te houden.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Ontwikkellijnen	-231.140	-170.560	-162.740	-200.000	I

Friese Projectenmachine
Met meer samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen, bedrijfsleven, clusterorganisaties en IPF kan Fryslân meer Europese middelen binnenhalen om te investeren in de brede welvaart. Deze vorm van samenwerking wordt gebundeld in de zogenaamde Friese projectenmachine. Daarnaast is de Friese projectenmachine een uitvoeringsorganisatie voor het concrete begeleidingswerk om ideeën te helpen uitwerken tot echte projecten. De Uitvoeringsorganisatie wordt ondergebracht bij Stichting Innovatiepact Fryslân (IPF) en krijgt een subsidierelatie met de overheden.

- 2022: € 0,41 per inwoner (Waadhoeke € 18.860);
- 2023: € 0,64 per inwoner (Waadhoeke € 29.440);
- 2024: € 0,81 per inwoner (Waadhoeke € 37.260).

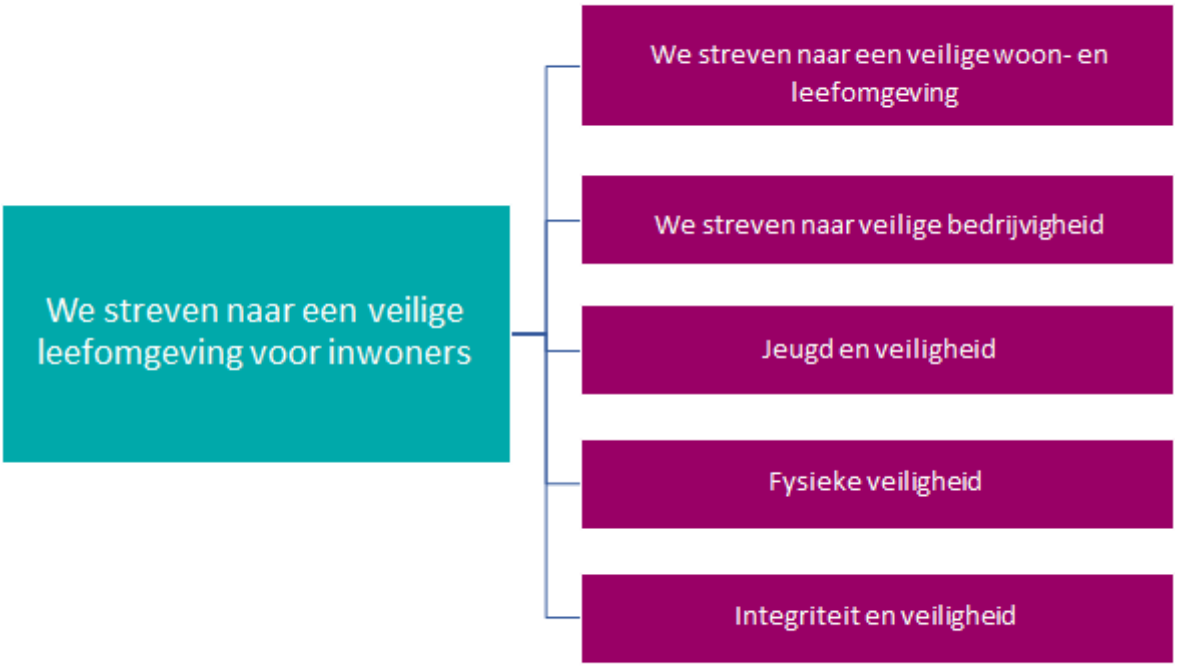
I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Friese Projectenmachine	-18.860	-29.440	-37.260		I

Ontwikkelfonds
Vanaf 2023 is voor de uitvoering van het actieprogramma economie € 250.000 per jaar nodig. De andere ontwikkellijnen zijn nog minder scherp uitgewerkt. Naar schatting is € 250.000 voor de resterende drie nodig. In totaal € 500.000 per jaar voor 2023, 2024 en 2025; in totaal € 1,5 miljoen.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Ontwikkelfonds		-500.000	-500.000	-500.000	I

Programma 2 Veiligheid

Wat willen we bereiken

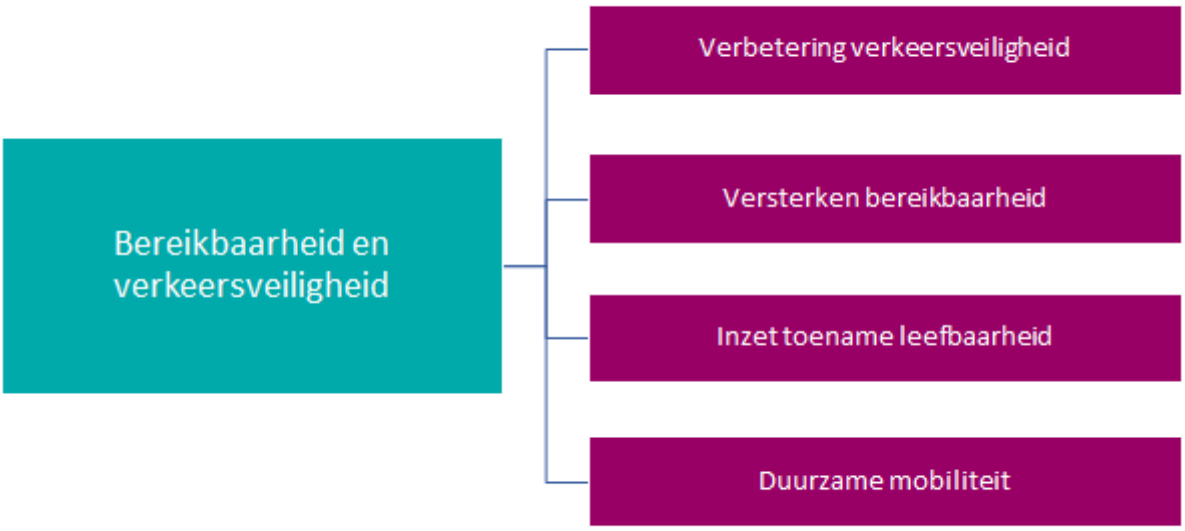
Wat mag het kosten

Structurele wensen
In programma 2 zijn geen structurele wensen opgenomen.

Incidentele wensen
In programma 2 zijn geen incidentele wensen opgenomen.

Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Mobiliteitsvisie veilige schoolomgeving
We willen, in de lijn van de Mobiliteitsvisie, meer inzetten op de verkeersveiligheid rond de school. Bij wijze van experiment willen we ons daarbij eerst richten op die scholen die zich actief inzetten voor verkeerseducatie en bijvoorbeeld een verkeerscommissie hebben. Om vanuit dit taakstellend budget echt een aantal maatregelen uit te kunnen voeren willen we jaarlijks 2 scholen in de gelegenheid stellen om hiermee aan de slag te gaan.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Mobiliteitsvisie - veilige schoolomgeving	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S

Verruiming werkbudget Verkeersmaatregelen
Soms komen er vragen vanuit de samenleving, waarvoor niets is gepland of gereserveerd en die om een aantal redenen toch directe aanpak behoeven. Bijvoorbeeld als er op een locatie een ernstig ongeval heeft plaatsgevonden, een nijpend parkeertekort kan worden opgelost, een locatie waar veel te hard wordt gereden en controles geen oplossing zijn, een oude situatie die niet meer aan de eisen voldoet en aanpassing behoeft, een verzoek om metingen of onderzoek etc.. Via de Mobiliteitsvisie worden de grotere knelpunten in beeld gebracht maar er zijn ook veel situaties die met relatief bescheiden middelen kunnen worden opgelost. Om dit soort problemen adequaat op te kunnen pakken is het bestaande budget van € 35.000 niet toereikend.

Voor de benoemde projecten zal onderzocht worden of op de geraamde kosten in het kader van ‘werk met werk’ kan worden bespaard. Ook in relatie tot gepland wegonderhoud (en rioolvervanging) zijn er mogelijkheden om via ‘werk met werk’ verbetering te. Dus niet alleen het gepland onderhoud maar ook het realiseren van een verkeerskundige plus vanuit de ambities uit de

vastgestelde Mobiliteitsvisie. Hoewel de insteek is om zaken slim te combineren zal dit in een aantal gevallen leiden tot extra kosten. Ook in dergelijke gevallen is het zaak om vlot te kunnen schakelen.

Voorgesteld wordt om het werkbudget te verhogen met een bedrag van € 65.000 (totaal € 100.000).

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Verruiming werkbudget Verkeersmaatregelen	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	S

Gedragsbeïnvloeding
Naast maatregelen in de infrastructuur en de inspanningen rondom verkeerseducatie kan de gemeente ook inzetten op gedragsbeïnvloeding om de verkeersveiligheid een positieve impuls te geven. Het kan hierbij gaan om controle, voorlichting (bijv. alcoholgebruik, gordel-en helmdraagplicht), trainingen, aanschaf materialen om buurtactiviteiten te ondersteunen, landbouwverkeersacties, Rijvaardigheidstrainingen, scootmobielcursussen, bijspijkercursussen over (ver)nieuw(d)e wetgeving, zichtbaarheid in verkeer, afleiding in het verkeer etc..

Naast de reguliere acties zal een traject specifiek gericht op de Bildtdijken worden gestart. Ook op andere locaties kan vanuit een ruimer budget een projectmatige aanpak worden opgestart (bijv. stoepparkeren Sexbierum).

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Gedragsbeïnvloeding	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	S

Incidentele wensen

Mobiliteitsvisie maatregelen en onderzoeken
In de Planwet verkeer en vervoer staat dat het gemeentebestuur moet zorgen voor een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoerbeleid, waarbij de essentiële onderdelen van het nationale en provinciale verkeers- en vervoersplan in acht moeten worden genomen. Verder is bepaald:
- dat er afstemming met andere beleidsterreinen dient te zijn, zoals RO, economie en milieu
- dat er een fasering, prioriteitsstelling en een indicatie van de bekostiging in het plan is opgenomen (uitvoeringsplan)
- de geldigheidsduur van het plan moet worden aangegeven.

Op dit moment zijn we bezig om een Mobiliteitsvisie op te stellen, waarin deze kaders zijn verwerkt. De uitgangspunten, met opbrengsten uit de samenleving, zijn vertaald in een ontwerp dat voor de zomer ter visie wordt gelegd.

Naast een visie is aan uitvoeringsplan gewerkt, waarin maatregelen geprioriteerd, gepland en zijn voorzien van een kostenindicatie. Door de snel veranderende maatschappij zal het uitvoeringsplan voor de eerst komende 5 jaar worden uitgewerkt. Daarna zal het beleid worden gemonitord, waaruit een uitvoeringsplan voor de dan komende jaren zal worden opgesteld.

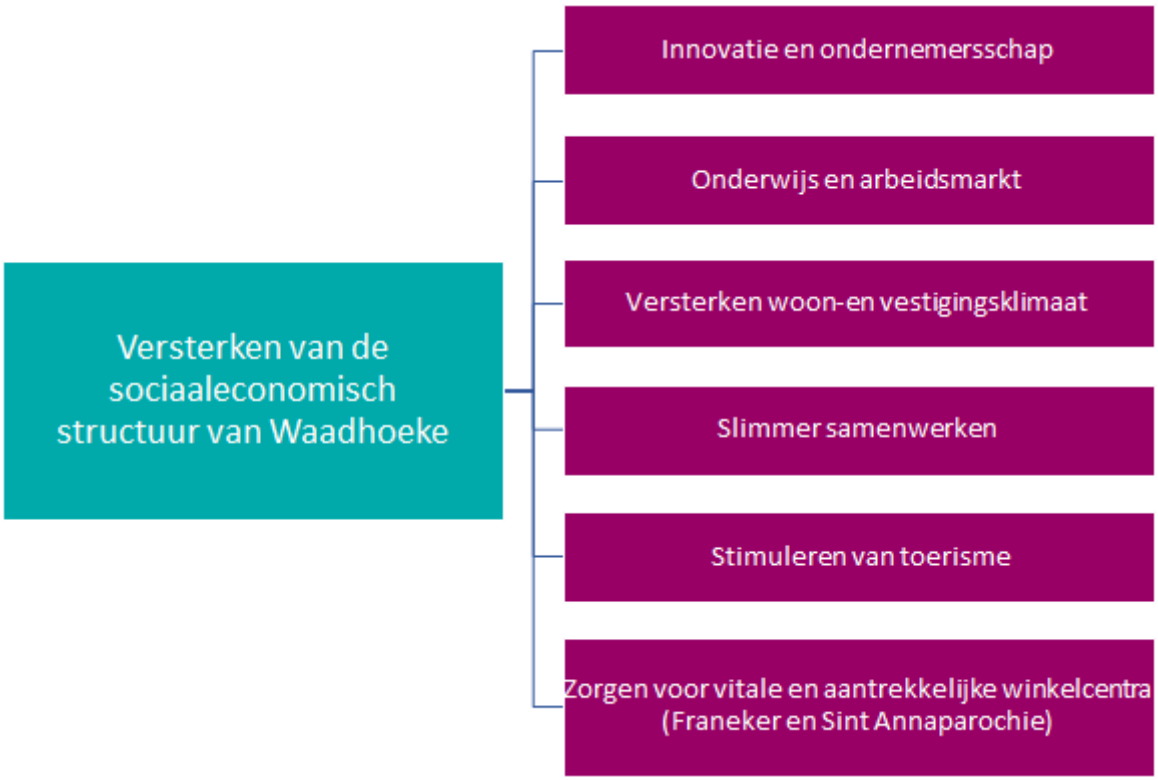
De in de Mobiliteitsvisie becijferde infrastructurele maatregelen zijn becijferd op circa 3,1 miljoen euro. Door in te zetten op werving subsidies en ‘werk met werk’ wordt voor de komende jaren een bedrag van 2,5 miljoen euro gevraagd.

Verder is het advies om een aantal vervolgonderzoeken op te starten. De kosten hiervan bedragen circa € 250.000. Met de kosten voortvloeiend uit deze onderzoeken is in deze fase geen rekening gehouden.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Mobiliteitsvisie maatregelen	-2.500.000				I
U	Mobiliteitsvisie onderzoeken	-250.000				I

Programma 4 Economie

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Sanitaire voorziening Franeker
Uit onderzoek onder bootrecreanten is gebleken dat men minder tevreden is over de huidige staat van het sanitair op de Turfkade en de loopafstand er naar toe. Dit is bevestigd in een onderzoek door een door de gemeente ingehuurd adviesbureau. Conclusie van het bureau is dat de ligplaatsen in Franeker in veel gevallen niet aan de (fictieve/gewenste) norm voldoet voor de loopafstand (300 meter) van ligplaats naar sanitaire voorziening. Advies is om aan de westzijde van de Zuiderkade een aanvullende sanitaire voorziening te ontwikkelen. In deze voorziening zijn toiletten noodzakelijk en douches van meerwaarde.
De investering wordt geschat op € 130.000. Uitgaande van afschrijving in 10 jaar en een rente van 3% zijn de kapitaallasten € 16.900. De reguliere exploitatielasten worden ingeschat op € 12.800.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Sanitaire voorziening Franeker	-29.700	-29.700	-29.700	-29.700	S

Incidentele wensen

Toeristische overstappunten
Een belangrijke, strategische stap uit de nota Toerisme is om naast Franeker nog een aantal belangrijke (bestaande) recreatief-toeristische clusters in het landschap van Waadhoeke aan te wijzen. Deze locaties gaan we samen met betrokken partijen (bv. ondernemers, culturele instellingen en dorpsbelangen) door ontwikkelen tot echte bij de omgeving passende recreatieve bestemmingen.

Er is wat te doen/te zien, er is mogelijkheid tot rust/beschutting er is horeca etc.. Het middel dat wij hiervoor gebruiken zijn de Toeristische Overstap Punten (TOP) van recreatieschap de Marrekrite.

Iedere TOP beschikt minimaal over een fysieke zuil met daarop informatie over de omgeving (themaroutes, bezienswaardigheden, QR-codes naar websites etc.), een aantal parkeerplaatsen en kleinschalige horeca. De basiskosten voor ontwikkeling van een TOP zijn € 6.000. Hierbij zitten nog geen kosten voor aanvullende voorzieningen zoals parkeerplaatsen, een bankje, fietsenrekjes, twee oplaadpunten en een watertappunt.

Het is de intentie de TOPS wanneer mogelijk dichtbij parkeerplaatsen te plaatsen. Voor de overige aanvullende voorzieningen moeten kosten van circa € 7.000 worden gerekend per zuil. In totaal komt het bedrag per TOP daarmee op circa € 13.000.

Met de Marrekrite zijn we in gesprek over in eerste instantie vier TOPS.
Voor twee van de vier TOPS is per locatie € 7.500 beschikbaar vanuit het Project Op paad lans it Waad. De eerste TOP hiervan wordt reeds in 2021 opgeleverd en gefinancierd. Realisatie van de overige drie TOPS staat ingepland voor 2022. Voor de tweede TOP vanuit Op paad lans it Waad is zodoende nog € 5.500 benodigd. Voor de laatste twee TOPS is het volledige bedrag van € 13.000 nodig (= € 26.000).

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Toeristische Overstap Punten	-31.500				I

Visit Wadden card
Stichting Visit Waddencard vraagt een bijdrage van € 7.500 gedurende drie jaren (2021 t/m 2023) aan alle kustgemeenten van de Waddenzee voor de ontwikkeling van de Visit Wadden Card. Eén card voor mobiliteit en toeristenbelasting, evenementen en toerisme en commercieel. Door de integrale aanpak en functionaliteiten van de Visit Wadden Card kunnen de kustgemeenten mee profiteren van de jaarlijkse stroom bezoekers aan de Waddeneilanden en wordt de regio ‘Friese Waddenkust’ op de kaart gezet. Deze ontwikkeling geeft invulling aan het uitvoeringsprogramma van de nota Toerisme. Voor 2021 hebben we reeds € 7.500 beschikbaar gesteld. Wanneer Visit Wadden Card commitment heeft van de eilanden en veerdiensten voor meerjarige deelname en er duidelijkheid is over de samenwerking en/of integratie met VisitWadden voorzien wij een positieve ontwikkeling en willen we nogmaals € 7.500 beschikbaar stellen voor zowel 2022 en 2023.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Visit Wadden Card	-7.500	-7.500			I

Promotie en marketing watersport
Vanuit de nota R&T is er vervolgonderzoek gedaan naar de kansen, maar ook prioriteiten op het gebied van de watersport. Het is van belang dat er op korte termijn aandacht wordt besteed aan de promotie & marketing. Het doel is hiermee niet alleen de toeristen te verwelkomen, maar ook meer aanbod te realiseren voor onze eigen inwoners.

Kansen worden gezien rond:
- Aansluiten en agenderen waterrecreatie bij lopende activiteiten en acties vanuit de Nota Recreatie en Toerisme. Steviger positioneren toervaartroutes en kleine waterrecreatie, SUP, kano, sloepvaren. Kleiroute en Elfstedenroute steviger als entiteit ontwikkelen en positioneren.

- Opstellen marketing actieplan waarin opgenomen hoe online en offline waterrecreatie in Waadhoeke beter voor het voetlicht brengen.
- Content en actuele informatie pro-actief aanleveren aan (online) watersportmagazines en waterkaarten en gidsen. Actief beleid en waar noodzakelijk adverteren in ANWB, (digitale) waterkaarten, sloepenpost, havengids.
- Ondernemersbijeenkomsten per route/vaargebied organiseren. Samenwerking en innovatieve conceptontwikkeling rond routes stimuleren.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Promotie en Marketing watersport	-10.000				I

Tweede fase Dijkstraat Franeker

De Dijkstraat in de binnenstad van Franeker is door de eeuwen heen de verbinding geweest tussen de oostelijk entree van de stad en de binnenstad. In de afgelopen jaren is het centrumgebied en het gebied rondom de Oosterpoortsbrug onderdeel geweest van vernieuwingen. De Dijkstraat Oost ligt letterlijk tussen deze vernieuwingen en is daarmee een ontbrekende schakel in het stedelijk weefsel van openbare ruimtes in de binnenstad van Franeker geworden. Naar aanleiding van het advies Dijkstraat Oost de kerngroep winkeliers van de Dijkstraat en de Gemeente Waadhoeke is het initiatief gekomen om samen met huurders en pandeigenaren in de Dijkstraat een toekomstplan te ontwikkelen teneinde de ontbrekende schakel om te vormen naar een verbindende schakel.

Vorig jaar is een bedrag beschikbaar gesteld voor de eerste fase van het plan. Deze wens betreft fase 2 van het plan; aanpak van het Middenplein ter hoogte van de Godsacker. Vanuit het plan is de wens om dit plein in de Dijkstraat Oost te verbijzonderen door een afwijkende bestratingskleur met een natuurstenen plint.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Tweede fase Dijkstraat Franeker	-18.000				I

Programma 5 Onderwijs

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Subsidieportaal
Als dienstverlening kan de gemeente een subsidieportaal beschikbaar stellen waarmee inwoners en verenigingen zelf op zoek gaan naar de subsidiemogelijkheden voor allerlei verschillende projecten en activiteiten. Via dat zoeksysteem zijn honderden regelingen te vinden op regionaal, nationaal en

zelfs Europees niveau. Vanaf juni 2020 tot juni 2021 mocht Waadhoeke vanwege het winnen van een prijs dit portaal gratis via haar website ter beschikking stellen. Via de nieuwsbrief Dorpen en Wijken werd dit portaal maandelijks onder de aandacht gebracht. De jaarlijkse abonnementskosten bedragen € 5.000.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Subsidieportaal	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	I

Gymmaterialen (structureel)
De gemeente is verantwoordelijk voor de gymmaterialen van 10 gemeentelijke gymzalen, 2 sporthallen en 2 gymzalen onderdeel van MFA. Het structurele budget van € 45.000 is ontoereikend, daarom willen we dit budget structureel verhogen met € 25.000.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Gymmaterialen	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S

Incidentele wensen

Inrichting gymmaterialen gymzaal Sexbierum
In Sexbierum wordt een nieuwe multifunctionele accommodatie gerealiseerd inclusief gymzaal. Met de stichting is afgesproken dat de gemeente de inrichting bekostigt. Conform de basis KVLO lijst komen de totale kosten voor inrichting op circa € 70.000.

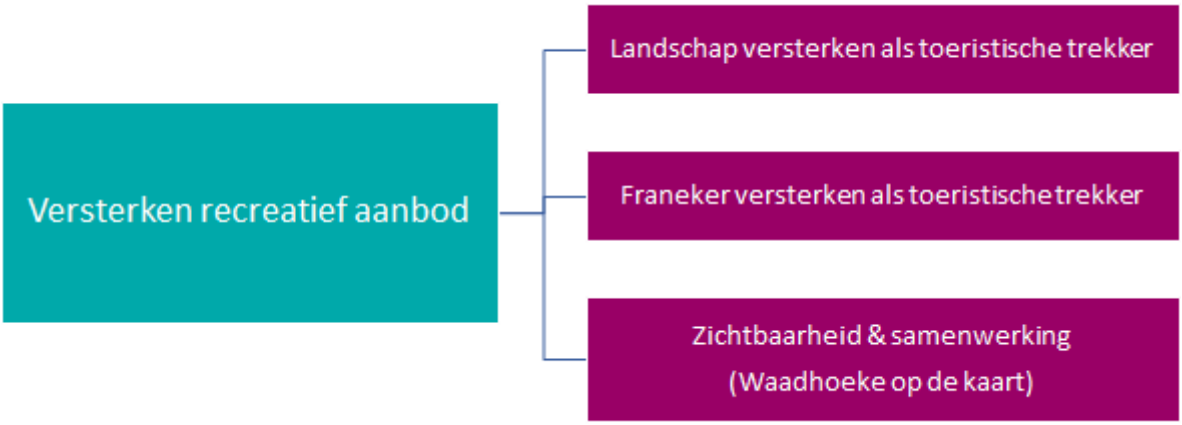
I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Inrichting gymmaterialen gymzaal Sexbierum	-70.000				I

Gymmaterialen (incidenteel)
De gemeente is verantwoordelijk voor de gymmaterialen van 10 gemeentelijke gymzalen, 2 sporthallen en 2 gymzalen onderdeel van MFA. Het structurele budget van € 45.000 is ontoereikend, daarom willen we dit budget structureel verhogen met € 25.000. Daarnaast willen we eenmalig € 100.000 om de materialen aan te vullen en te moderniseren. Hierbij stemmen we de inrichting af op het medegebruik van verenigingen.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Gymmaterialen	-100.000				I

Programma 6 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Buurtsportcoaches Beweegteam Waadhoeke
Buurtsportcoaches zetten zich, overeenkomstig het vastgestelde sport,- en beweegbeleid (november 2019) in op 3 verschillende pijlers, namelijk Sport op en rond basisscholen, Sport als middel (kwetsbare doelgroepen) en Vitale sportverenigingen.
Het subsidiebudget in de begroting is gebaseerd op een formatie van 8,3 fte met een bepaalde loonwaarde en een bijdrage vanuit het onderwijsveld. Het afgelopen jaar is incidenteel met een team van 8,9 fte tegen een hogere loonwaarde gewerkt om aan de doelstellingen uit de subsidieovereenkomst te kunnen voldoen. De wens is om dit niveau vast te houden. Het onderwijs heeft inmiddels ingestemd met een hogere bijdrage. Na verrekening van de relevante prijscompensatie resulteert voor Waadhoeke nog een budgetuitzetting van € 22.000.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Buurtsportcoaches Beweegteam Waadhoeke	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	S

Beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte
Onder andere schoolpleinen dragen bij aan de motorische ontwikkeling van kinderen. In Ried draait een pilot, waarbij gekeken wordt of het schoolplein en aangrenzend gebied zo kan worden ingericht, dat de gymles daar gegeven kan worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het Athletic Skills model (alle grondvormen van bewegen, zoals deze ook in de gymzaal worden toegepast). Daarnaast kan er door alle inwoners, tijdens, maar vooral ook na schooltijd, in weekenden en vakanties gebruik worden gemaakt van deze beweegvriendelijke, uitnodigende en groene omgeving om meer te bewegen. Op maximaal 3 dorpen/scholen per jaar willen we de buitenruimte/schoolplein beweegvriendelijker en groener inrichten. Dit willen we doen door samen met het dorpsbelang, school, sportverenigingen en andere betrokkenen van onderaf een plan te maken, waar draagvlak voor is en wat in samenwerking met de partijen Donker Groep, IVN en Sport Fryslân wordt gemaakt. Dit is een van de uitgangspunten vanuit het vastgestelde sportbeleid “Waadhoeke beweegt mee” van november 2019. Schoolpleinen dragen bij aan de motorische ontwikkeling en zijn openbaar toegankelijk. Bij het vaststellen van het beleid is er nog geen budget gekoppeld aan dit actiepunt.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	S

Flora en faunabeheer
Steeds meer werkzaamheden staan onder invloed van de wetgeving vanuit flora en faunabeheer. Hier is extra expertise voor nodig ook in relatie tot ecologisch beheer.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Flora en faunabeheer	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S

Exoten beheer op land en water
Het bestrijden van exoten neemt een steeds grotere plaats in. Op dit moment bestaat de bestrijding door externen uit het bestrijden van plekken waar meldingen van worden gedaan. De plekken waar exoten worden aangetroffen en bestreden zouden beter gemonitord moeten worden om de omvang en effectiviteit van bestrijden in beeld te brengen.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Exotenbeheer op land en water.	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	S

Incidentele wensen

Taalbeleid
In november 2018 heeft de raad de nota taalbeleid ‘Waadhoeke, Lân fan Taal’ Vastgesteld. Het bijhorende uitvoeringsprogramma is door het college in oktober 2019 vastgesteld. De meeste opgaven daaruit zijn inmiddels opgepakt of zijn lopende. Enkele zaken die we nu gaan oppakken vragen een relatief klein bedrag, waarbij er destijds van uit werd gegaan dat deze opgevangen konden worden uit bestaande budgetten. Dat blijkt lastig. Vandaar de vraag om een jaarlijks budget van € 10.000 om enkele zaken uit het taaluitvoeringsprogramma te kunnen uitvoeren. Zoals de organisatie van de jaarlijkse taalprijs maar ook voor taalaanjaagactiviteiten in de recreatieve – en toeristische sector (zichtbaarheid van onze talen vergroten en promotie van ‘onze talen’ als streekproduct). Daarnaast is er zowel ambtelijk als bij onze taalpartners de wens om periodiek activiteiten te kunnen ondernemen in het kader van de taalcampagne #mooidynaigentaal.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Uitvoering taalbeleid	-10.000	-10.000			I

Volwassenenfonds voor sport en cultuur
Mede naar aanleiding van het vastgestelde sport,- en beweegbeleid (november 2019) en het vastgestelde Plan van aanpak Volwassenenfonds Sport en cultuur (december 2020; (CA 20.205171) is de gemeente gestart (2021) met een pilot volwassenenfonds sport en cultuur. Deze regeling wordt ingezet voor de inwoners die leven rondom het minimum inkomen. Vanuit sport, cultuur en armoedebeleid is integraal samengewerkt om deze regeling voor 2021 beschikbaar te stellen vanwege de behoefte aan deze regeling.
Voor 2021 is er vanuit bestaande budgetten geld beschikbaar gesteld van in totaal €40.000 (vanuit cultuur, sport, GIDS gelden, lokaal sportakkoord en participatie.) Met dit budget kunnen er 100 inwoners gebruik maken van deze regeling. Uit gesprekken met de intermediairs (gebiedsteam en

buurtsportcoaches) blijkt dat de aanvragen die tot nu toe lopen als positief worden ervaren. Voor 2022 en 2023 willen we deze regeling continueren.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Volwassenenfonds voor sport en cultuur	-40.000	-40.000			I

De Koornbeurs
In 2018 heeft de raad ingestemd om de subsidie aan Theater de Koornbeurs voor 4 jaar te verhogen met € 75.000 per theaterseizoen (juni tot en met juni). Met daarbij de afspraak dat er in 2022 een nieuw afwegingsmoment komt over de hoogte van de subsidie aan het theater. De eerste € 75.000 is beschikbaar gesteld medio 2018, wat betekent dat er over 2022 nog sprake is van subsidieverlening tot en met juni (€ 37.500).
Echter, de Koornbeurs heeft het boekjaar gewijzigd van theaterseizoen (juni tot juni) naar kalenderjaar. Daarom de wens om de extra subsidie die eerder is verstrekt te verlengen tot eind 2022. Daarmee creëren we een overbrugging voor de Koornbeurs m.b.t. het opstellen van haar begroting 2022. En we geven onszelf de ruimte om in de eerste helft van 2022 een juiste afweging te maken over de toekomstige hoogte van de subsidie aan het theater.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Theater De Koornbeurs	-37.500				I

Extra onderhoud gebouw De Koornbeurs
In het beheerplan Gebouwen is het toekomstig onderhoud van de Koornbeurs opgenomen.
Echter de Koornbeurs heeft in het verleden zelf een tribune aangeschaft vanuit sponsoractie e.d. waardoor de vloer niet meer geschikt is of beter gezegd: niet meer voldoet aan Arbo-wetgeving. Hiermee is geen rekening gehouden in het beheerplan gebouwen.
In het verleden zijn extra kosten voor aanpassingen of onderhoud vaker incidenteel gedekt.

De gemeente is als eigenaar wel verantwoordelijk voor een voldoende Arbo-technische werkomgeving. De kosten voor het aanpassen of extra onderhoud aan de vloer worden geraamd op € 250.000.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Extra onderhoud Koornbeurs	-250.000				I

Subsidieregeling verduurzamen buitensportaccommodaties
Voorgesteld wordt de sportverenigingen te ondersteunen bij het verduurzamen van de buitensportgebouwen in Waadhoeke, die in eigendom zijn van de georganiseerde sport (voetbal, tennis, kaatsen). Ondersteuning bij het verduurzamen van gebouw en sportveldverlichting middels een subsidieregeling van maximaal € 20.000 (25 % subsidiabele kosten).
Deze regeling is een uitwerking van het sportbeleid 2019 ‘Waadhoeke beweegt mee!’ en sluit aan bij de gemeentelijke doelstelling om energieneutraal te zijn in 2040. Daarnaast zijn er landelijke doelstellingen voor CO2-reductie in 2030 en 2050. Deze zijn vastgelegd in de Klimaatwet (2019), Klimaatakkoord (2019) en Nationaal Sportakkoord.
Met deze subsidieregeling verwachten we dat een aantal verenigingen de eerste stap zullen zetten bij het verduurzamen van hun sportaccommodatie. Een aantal verenigingen hebben al concrete plannen om hun sportaccommodatie te verduurzamen. Met deze regeling zullen meer verenigingen starten, omdat naar verwachting 50 – 60 % procent van de investering middels fondsen kan worden

bekostigd en eventueel aangevuld met een lening met lage rente. Dit in combinatie met de besparing maakt het interessant om op in te zetten.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Subsidieregeling verduurzamen buitensportaccommodaties	-150.000				I

Conditiemeting (MJOP) buitensportgebouwen
Sportverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gebouw. Vaak ontbreekt het aan een gestructureerde aanpak om het gebouw in goede staat te houden. In combinatie met de bestuurswisselingen is dit een risico. Om verenigingen hierbij te ondersteunen willen we eenmalig een conditiemeting met meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) aanbieden. De vereniging kan hier het onderhoud op afstemmen en de gemeente gebruikt het plan als onderligger bij eventuele subsidieaanvragen om het gebouw te verduurzamen of renoveren. Daarnaast geeft het inzicht in de staat van de buitensportgebouwen in Waadhoeke (totale waarde 6,1 miljoen). Alleen de gebouwen met een hogere waarde dan € 50.000,- komen in aanmerking (circa 26; voetbal 10, kaatsen 6, tennis 5, multifunctioneel sportgebouw 5).
Deze maatregel maakt onderdeel uit van de uitvoeringsnotitie sportaccommodaties (gemeenteraad 1 juli 2021).

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Conditiemeting (MJOP) buitensportgebouwen	-36.400				I

Programma 7 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Stichting Vluchtelingenwerk
Voor het juridisch ondersteunen van vluchtelingen vraagt Stichting Vluchtelingenwerk een jaarlijkse bijdrage van € 5.250.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Stichting Vluchtelingenwerk	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250	S

Incidentele wensen

Sociale inclusie agenda
Het doel van de sociale inclusie agenda is dat sociaal maatschappelijke initiatieven (collectieve activiteiten, voorliggende voorzieningen, individueel maatwerk) - die een positieve bijdrage leveren aan de nulde- en eerstelijns zorg - gestimuleerd worden vanuit de dorpen om zo zelfredzaamheid van inwoners te versterken. De twee doelen die hierbij zijn geformuleerd zijn: meer mensen aan het werk en een leefbare samenleving.
Om vanuit deze sociale inclusie agenda ook daadwerkelijk wat te kunnen bewerkstelligen is budget nodig. Voor 2020 is er een bedrag van €50.000 beschikbaar gesteld voor deze sociale inclusie agenda. Vanwege de Corona-crisis is er slechts een deel van het budget gebruikt, het overige deel wordt voor

2021 gebruikt. In de verwachting dat de Corona-pandemie in 2022 minder impact op de samenleving gaat hebben is er de wens om €50.000 voor de sociale inclusieagenda vrij te maken.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Sociale Inclusie Agenda	-50.000				I

Sociale inclusie agenda kwartiermaker
In kader van de agenda Sociale Inclusie is het projectplan NWC De Opstap opgesteld, waarin een experimenteerperiode van 2 jaar is benoemd. Voor 2021 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de kwartiermaker die als opdracht heeft meegekregen faciliteiten te realiseren die er voor moeten zorgen dat de inzet van specialistische voorzieningen (zogenoemde 2e lijn) wordt teruggedrongen. De kwartiermaker brengt daarbij, samen met het Gebiedsteam, de doelgroep in beeld en monitort het effect van de Opstap. Deze monitoring zou vervolgens een blauwdruk moeten zijn voor monitoring van andere initiatieven vanuit de Sociale Inclusie agenda.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Sociale Inclusie Agenda: Kwartiermaker	-60.000				I

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Subsidiebudget biodiversiteit
Sinds de vaststelling en uitvoering van het biodiversiteitsactieplan zijn er nieuwe activiteiten en initiatieven in ontwikkeling. Het huidige budget voor biodiversiteit (€ 12.000,- per jaar, bestaande uit € 8.000 voor publieksacties, € 2.000 voor boomfeestdag, € 2.000 voor voorlichtingscampagnes) is niet toereikend om in te spelen op deze ontwikkelingen. Het betreft bijvoorbeeld verzoeken om een subsidie die niet terecht kunnen bij het dorpen en wijkenfonds.
Voorstel is het bestaande budget van € 12.000 te verhogen door het beschikbaar stellen van € 13.000 en dit in te zetten voor een werkbudget biodiversiteit (€ 10.000) en een subsidiebudget € 15.000).

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Subsidiebudget biodiversiteit	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000	S

Uitvoering bodemvisie
In 2021 wordt de Bodemvisie van Waadhoeke opgeleverd met daarin elf speerpunten gericht op het beschermen/beheren, benutten en verbeteren van de bodem en ondergrond. Om daaraan invulling te geven zullen diverse onderdelen uitgevoerd worden na vaststelling van de Bodemvisie. De voorgestelde acties bestaan uit verschillende aspecten, zoals: overleg en samenwerking met betrokken partijen en/of ketenpartners, het onderzoeken van bepaalde mogelijkheden (bijv. tegengaan verdichting of verbeteren van bodemleven), ambitiebepaling bodemkwaliteitsniveau in relatie tot de Omgevingswet, inspelen op specifieke kwaliteitsaspecten (zoals opkomende stoffen of loodproblematiek), faciliteren van ontwikkelingen (zoals warmte koude opslag in de bodem), communicatie en voorlichting over bodemvraagstukken of actuele bodemthema's. De aan de visie

verbonden actiepunten worden de komende jaren programmatisch gepland en uitgevoerd, bepaald aan de hand van het moment (o.b.v. prioriteit, actualiteit of koppelkans) van gewenste uitvoering. De kosten voor de uitvoering worden in dit stadium jaarlijks ingeschat op € 10.000.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Uitvoering Bodemvisie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	S

Incidentele wensen

Verduurzaming glastuinbouw
Ondersteuning bij het verduurzamen van de glastuinbouw. Glastuinbouw is een grootverbruiker van energie (gas/wkk). Dat moet op termijn veranderen, dat wil de sector ook en zal ons ook helpen met onze duurzaamheidsdoelstellingen.
Inschatting € 25.000 voor onderzoeken.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Verduurzaming glastuinbouw	-25.000				I

Opstartkosten natuur en milieu educatie
In samenwerking met IVN, Waadzinnig, Keunstwurk en de scholen voor primair onderwijs wordt er gewerkt aan een plan van aanpak voor een NME (natuur en Milieueducatie) programma. Het plan van aanpak bevindt zich nu in een eerste conceptfase. Intentie is om NME te combineren met het bestaande programma voor cultuureducatie (Waadzinnig). Er kan zo een slimme combinatie worden gemaakt met de bestaande structuur die is opgezet vanuit het cultuurbeleid. Daarmee wordt ook aangesloten bij de behoefte van de schoolbesturen. Met de uitrol van een NDCE programma geven wij uitvoering aan de doelstelling uit het coalitieakkoord: het bevorderen van Natuur- en Milieueducatie.

Om het NDCE programma goed aan te laten sluiten bij de behoefte van de scholen stellen de samenwerkingspartners voor om in het schooljaar 2021-2022 te starten met een pilotfase. De ervaringen kunnen meegenomen worden in het structurele programma dat vanaf schooljaar 2022-2023 van start zou kunnen gaan. Om in te spelen op de ontwikkeling van het NDCE programma en de pilotfase in komend schooljaar wordt er vanuit onderwijs en duurzaamheid gezamenlijk voorgesteld een incidentele ondersteuningsbijdrage beschikbaar te stellen van €15.000. Er is op dit moment geen budget beschikbaar voor NME (of NDCE) binnen de programma's duurzaamheid en onderwijs. Het is de verwachting dat voor een eventuele structurele uitrol van NDCE vanaf 2023 een structureel budget nodig zal zijn. De hoogte van deze meerkosten voor gemeente en schoolbesturen zijn nu niet bekend. Deze worden in een volgende fase (2022) voorgelegd en beoordeeld.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Opstartkosten Natuur- en milieueducatie	-15.000				I

Onderzoek naar hergebruik van afvalstromen
Onderzoek naar mogelijkheden hergebruik van afvalstromen zoals blad en snoeiafval in eigen beheer.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Onderzoek naar hergebruik van afvalstromen	-25.000				I

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Wat willen we bereiken

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Platform arbeidsmigranten
De gemeente bereidt samen met werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters, woningbouwcorporaties en besturen van dorpen en wijken een zogenoemd convenant voor, dat voorziet in een platform. Dat platform gaat zich bezighouden met het “samenleven van de arbeidsmigranten met de andere bewoners van dorpen en wijken”. Leidend thema voor het platform is "Ondersteun de ontmoeting". Het platform neemt de rol op zich om partijen actief te informeren over de uitgevoerde ideeën en de resultaten daarvan. Het platform zou de beschikking moeten krijgen over een budget om de initiatieven financieel te ondersteunen. Aangezien de gemeente zelf ook een deel van de verantwoordelijkheid draagt voor de leefbaarheid wordt voorgesteld om hiervoor jaarlijks een

bedrag van € 5.000 op te nemen. Samen met de bijdragen die werkgevers, uitzendbureaus en particuliere huisvesters inbrengen kan het platform dan gaan functioneren.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Platform arbeidsmigranten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	S

Monitor woningmarkt
Met corporaties en huurdersverenigingen is in het kader van de prestatieafspraken afgesproken om in 2021 een plan van aanpak op te stellen om de ontwikkelingen op de woningmarkt te monitoren. Dit op basis van de regionale woningmarktanalyse NW Friesland 2019.
Onderdeel van het plan van aanpak zal zijn om een jaarlijkse 'Monitor woningmarkt' uit te voeren waarvan de kosten kunnen worden verdeeld over de betrokken partijen.
Voor Waadhoeke worden de kosten ingeschat op € 8.000 vanaf 2022.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Monitoring woningmarkt	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	S

Incidentele wensen

Subsidie projecten Dorpen en wijken
De raad heeft in 2018 een bedrag van € 1.200.000 uit de Algemene Reserve beschikbaar gesteld voor de subsidie voor projecten in de dorpen en wijken van de gemeente Waadhoeke voor 2018 t/m 2021. Op 17 maart jl. informeerde het college de raad door middel van een memo, waarin het college aangaf dat er volop gebruik gemaakt wordt van de regeling en dat dorpen en wijken mooie initiatieven kunnen uitvoeren die de leefbaarheid vergroten. Het college gaf daarbij aan ook voor 2022 budget voor de dorpen- en wijkenregeling als wens in de Kadernota mee te willen nemen. In Q4 van dit jaar zal een bredere evaluatie plaatsvinden. Wij adviseren voor de jaren 2022-2025 wederom € 1.200.000 beschikbaar te stellen voor de projecten in de dorpen en wijken van onze gemeente.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Subsidie projecten Dorpen en Wijken	-1.200.000				I

Stads- en dorpsvernieuwing
Zoals bekend zijn veel dorpen en wijken na de vaststelling van de Woonvisie én de maatwerkgesprekken bezig met hun eigen (herstructurerings)opgaven. Ook corporaties investeren continu in de kwaliteit van hun bezit en op diverse locaties zijn ontwikkelaars actief.

Dit leidt tot veel ideeën, die mogelijk kunnen leiden tot woningbouwplannen. Niet al deze ontwikkelingen zijn financieel rendabel. Voor de meeste van deze initiatieven wordt gekeken naar de gemeente als het aankomt op de benodigde investeringen in het groen en grijs alsmede bijdrage in eventuele sloop- en saneringskosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vrijkomende schoollocatie.

Zoals gepresenteerd aan de raadsleden op 6 april 2021 tijdens de raad brede voorlichting over het proces en de voortgang van de Woonvisie leert de ervaring van de afgelopen jaren dat de gemiddelde bijdrage aan een S&D-project circa € 385.000 is

Met bovenstaande wetenschap lijkt een incidentele voeding voor de komende vier jaar van € 3.200.000 reëel. Hiermee kan de gemeente jaarlijks in zijn algemeenheid twee projecten realiseren. Mochten projecten minder dan de gemiddelde bijdrage nodig hebben dan kunnen er eventueel meer

projecten worden bediend. Momenteel zijn al meerdere projecten in gang gezet en bevinden zich in verschillende fasen.

De noodzaak tot voeding is hoog, want de post S&D is nagenoeg leeg.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Stads- en dorpsvernieuwing	-3.200.000				I

Gemeentelijk archeologische inventarisatiekaart
Een archeologische inventarisatiekaart maakt inzichtelijk waar in de gemeente naar waarschijnlijkheid archeologische waarden aanwezig zijn. In de Omgevingswet wordt van gemeenten gevraagd dat ze dit inzichtelijk maken, zodat bij ruimtelijke ontwikkelingen het aspect archeologie kan worden meegewogen. Het gaat om “aantoonbaar te verwachten” archeologische waarden. Deze aantoonbaarheid zal in de toekomst worden gevraagd in de vorm van een (schriftelijke) onderbouwing van de inventarisatiekaart.

De inventarisatie kan ook worden gezien als een vorm van “risicomanagement”. Indien bij ingrepen onverwacht archeologische waarden aan het licht komen, volgt hierna vaak een vervelende discussie waarbij regelmatig naar de gemeente wordt gewezen voor het dragen van de kosten van het onderzoek. Het ontbreken van een gedegen inventarisatiekaart kan namelijk worden gezien als nalatigheid van de gemeente om deze waarden in kaart te brengen.
Naast de inventarisatiekaart met onderbouwing kan een archeologische onderzoeksagenda richting geven aan het onderzoek binnen de gemeente. Met een gemeentelijke onderzoeksagenda worden kennislacunes inzichtelijk gemaakt, en wordt het beleid toegespitst op het beantwoorden van deze vragen.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Gemeentelijk archeologische inventarisatiekaart	-50.000				I

Algemene Dekkingsmiddelen

Wat mag het kosten

Structurele wensen

Extra formatie OOV
Een structurele uitbreiding van formatie van 2,14 fte adviseur OOV is nodig om alle OOV taken uit te kunnen voeren (werkplan 21). De kosten hiervan zijn € 165.000 structureel. De taken in de OOV zijn toegenomen door o.a. gewijzigde wetgeving maar ook door gewijzigde incidentpatronen zoals toename sluiting drugspanden. Toename van taken en heeft in 2019 en 2020 geleid tot achterstand in uitvoering van basistaken OOV zoals crisisbeheersing. Mede ook omdat prioriteit is gegeven aan taakuitvoering m.b.t. maatregelen Corona. Middelen voor 2021 zijn beschikbaar gesteld vanuit directie n.a.v. voorstel.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Extra formatie OOV	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000	S

Formatie juridische medewerker
Op basis van de kwaliteitscriteria is het nodig dat de afdeling V en VTH/team vergunningverlening beschikt over minimaal 2 medewerkers die zich 0,5 fte bezig houden met de juridische aspecten van vergunningverlening. Het gaat daarbij o.a. om het beoordelen van juridische vraagstukken, en afhandeling van bezwaar en beroep. In kader van juridische kwaliteitszorg is dit aandachtspunt voor V en VTH. Vooral in langlopende lastige dossiers is tijd en soms ook kennis issue (inschakeling huisadvocaat). Met afhandelen van bezwaar, beroep, vovo vergunningverlening is in 2021 een kleine 1200 uur gemoeid waaronder afhandeling van 22 bezwaarzaken en 6 beroep procedures.
Budget is nodig om formatief invulling te geven aan rol juridisch medewerker omgevingsvergunning. De kosten hiervan zijn € 82.500 structureel.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Formatie juridische medewerker	-82.500	-82.500	-82.500	-82.500	S

Extra formatie vergunningverlening
Het aantal initiatieven is van startjaar 2017 (waarop formatie was gebaseerd) met 30% gegroeid (420 naar 550). In 2021 zijn kengetallen voor werkzaamheden vergunningverlening in kaart gebracht, waarmee is berekend dat de huidige beschikbare uren niet corresponderen met de benodigde uren. Voorstel is nog niet besproken met directie. Om die reden wordt er voorgesteld om de formatie met 1 fte te verhogen. Het budget hiervoor is € 75.000 structureel.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Extra formatie vergunningverlening	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	S

Aanschaf blauwe diesel
Blauwe diesel is duurzamer. De Blauwe Diesel 30 reduceert de CO2-uitstoot met ruim 26% ten opzichte van gewone biodieselvrije diesel.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Aanschaf Blauwe diesel	-50.000	-40.000	-40.000	-40.000	S

Duurzame bedrijfsauto's
Verhogen van het budget tractie ten behoeve van de aanschaf duurzame bedrijfsauto's (elektrisch).

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Duurzame bedrijfsauto's	0	-20.000	-20.000	-20.000	S

Sleutelsysteem verhuur van gebouwen
Sleutelsysteem voor de verhuur van gebouwen zoals gymlokalen.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Sleutelsysteem verhuur gebouwen	-35.000	-3.000	-3.000	-3.000	S

Extra formatie communicatie
Twee fte opvoeren voor Communicatie. De organisatie beschikt over 6,48 fte Communicatie. Met het invoeren van de programma's Dienstverlening, Ontwikkelperspectief, Organisatieontwikkeling en de vele intern- en extern gerichte projecten kan niet aan de communicatievraag worden voldaan. In deze programma's en projecten wordt geen communicatie budget geraamd, waardoor er dus een beroep wordt gedaan op de beperkte formatie van team Communicatie. Voorgesteld wordt om de formatie met 2 fte uit te breiden. Het gaat dan om 1 adviseursfunctie (€ 85.000) en 1 medewerkersfunctie (€ 70.000).

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Extra formatie communicatie	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000	S

Incidentele wensen

Tijdelijke handhaving ligplaatsen
Er zijn middelen nodig om invulling te kunnen geven aan de handhaving op oneigenlijk gebruik ligplaatsen. In Waadhoeke, met accent op Franeker worden ligplaatsen langdurig ingenomen door schepen/ boten die jarenlang zonder enig doel zijn afgemeerd aan de kades. Het gaat hier om zowel plekken waar zonder betaling van liggeld kan worden afgemeerd als plekken waarvoor liggeld verschuldigd is. In gevallen is er langdurig geen liggeld voldaan. Het vergt handhaving om dit (jarenlang) oneigenlijk gebruik van ligplaatsen te beëdigen. Het is aannemelijk dat procedures met dwang en drang nodig zijn om eigenaren te bewegen schepen te verwijderen. Probleem is dat ligplaatsen regiobreed schaars zijn. Achtergrond: Er ligt wens vanuit recreatienota (aanzicht Waadhoeke/Franeker vanaf het water) en ligplaatsen zijn schaars. Op basis van Europeese wetgeving mogen schaarse plekken niet voor onbepaalde tijd beschikbaar worden gesteld. Anders kunnen nieuwkomers nooit toegang krijgen tot een ligplaats.
Het benodigde incidentele budget hiervoor is € 60.000 in 2022.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Tijdelijke handhaving ligplaatsen	-60.000				I

Handhaving bewoning arbeidsmigranten
Er is in 2019, na vaststelling beleid, geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van project wonen arbeidsmigranten. Middelen voor het aanstellen van een projectleider en middelen voor handhaving. Het project zit in de evaluatiefase maar op gebied van handhaving is continuering van middelen reëel, er is aanbod van casuïstiek. Continuering formatie (24 uur) kost incidenteel € 35.000 voor 2022.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Handhaving bewoning arbeidsmigranten	-35.000				I

Handhaving Bildtdijken
Het project Bildt dijken wordt gecontinueerd. Het project behelst dat er inzet wordt gepleegd om de in minder goede staat verkerende woningen aan de Bildtdijken te verbeteren. In gevallen is dwang en drang nodig om medewerking te realiseren of worden er misstanden geconstateerd die handhaving behoeven. Misstanden die niet per definitie een hoge prioriteit hebben, maar als onderdeel van het project toch navolging behoeven. De incidentele personele kosten hiervoor zijn € 35.000 voor 2022 en 2023.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Handhaving Bildtdijken	-35.000	-35.000			I

Handhaving en vergunningverlening zonnepanelen beschermde gebieden
Voor zomerreces wordt naar verwachting beleid opgesteld voor realisatie zonnepanelen op woningen die vallen onder bescherming (beschermd stads - en dorpsgebied). Dit beleid maakt panelen mogelijk op plekken waar dat eerder niet kon. De verwachting is dat dit leidt tot een piektoename van aanvragen in eerste 18 maanden na vaststelling beleid. Daarnaast is de verwachting dat nu beleid vastgesteld is ook duidelijk wordt dat panelen zijn gelegd (in afgelopen 10-20 jaar) die niet passend zijn binnen nieuw vastgesteld beleid en handhavingsverzoeken binnenkomen. Op basis van ervaringen van gemeente Harlingen is de verwachting dat handhaving gepaard gaat met nodige dynamiek, het geen gangbaar handhavingsproces is. Het gaat om circa 780 productieve uren voor vergunningverlening (op basis van beleid komt toestemming voor iets wat eerder niet mogelijk was) en handhaving. Het benodigde incidentele budget om hier invulling aan te kunnen geven is € 40.000 in 2022 en € 20.000 in 2023.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Handhaving en vergunningverlening zonnepanelen beschermde gebieden	-40.000	-20.000			I

Behoeftemanagement
Deze aanmelding betreft de behoeften aan softwarematige ondersteuning van de bedrijfsvoering. Uit de gesprekken met de afdelingen zijn in het totaal 84 potentiële Business Cases (BC's) opgehaald. In een tweetal sessies zijn deze BC's geprioriteerd op basis van de volgende gezamenlijk afgesproken criteria:

- "Need to have" versus "nice to have"
  (Need to have: Wettelijke verplichting, Bestuurlijke of externe verplichting, Onaanvaardbaar continuïteitsrisico)
- Regionaal behoeftemanagement
- Voor welke BC's moet budget worden aangevraagd in de kadernota 2022.

De dagelijkse praktijk wijst uit dat er geen budget is om incidentele ontwikkelingen gedurende het jaar op te kunnen vangen.

1. Implementatie DWO 2022 (afgerond € 50.000)

Voor 2021 is budget beschikbaar voor de verbeteringen die deze nieuwe manier van werken (Digitale Werk Omgeving) met zich meebrengen. Enerzijds een nieuw (sociaal) intranet als startportaal voor alle medewerkers en anderzijds een verder uitbreiding van het digitaal samenwerken aan projecten in Teams en andere tools die die Microsoft 365 biedt. In 2022 wordt verder geïnvesteerd in de uitbreiding van de functionaliteiten en de migratie naar de nieuwe omgeving.

2. Wet Elektronische Publicaties (afgerond € 100.000)

Vanaf 1 juli 2021 moeten alle wettelijke voorgeschreven bekendmakingen via de landelijke voorziening DROP worden gepubliceerd. Op dit moment is het publiceren via DROP voor een groot deel uitbesteed aan een extern bureau. Hier zijn flinke kosten aan verbonden. Op dit punt voldoen wij dus al aan de WEP, maar als we het proces bekendmakingen beter integreren in de bestuurlijke besluitvorming zijn hier structurele kostenbesparingen mogelijk.
Vanaf 1 juli 2022, geldt de aanvullende verplichting om alle op dat moment geldende beleidsregels (zo nodig) met terugwerkende kracht in het regelingenbestand op overheid.nl beschikbaar te stellen én om stukken elektronisch ter inzage te leggen.

3. Hybride werken (afgerond € 25.000)

Omdat we deels thuis en deel op het gemeentehuis gaan werken, zullen we extra investeringen moeten doen in applicaties en ondersteuning om dit hybride werken te faciliteren en te organiseren.

Wet Open Overheid

De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De WOO verplicht ons zo veel mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren. Ook verplicht de wet overheidsorganisaties om de informatiehuishouding binnen 8 jaar op orde te hebben conform de nieuwe eisen in de wet, en hiertoe een meerjarenplan duurzame toegankelijkheid van digitale documenten op te stellen. Via het gemeentefonds (meicirculaire, zie hoofstuk 3.1 onderdeel B) is compensatie toegezegd, zowel voor de incidentele als de structurele kosten. De verwachting is dat deze compensatie voldoende zal zijn om de kosten af te dekken.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Behoeftemanagement	-175.000				I

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen dit in relatie tot onderhoud en beheermaatregelen. Dit zijn incidentele investeringen in verschillende gebouwen per jaar welke gespecificeerd zijn in het Beheerplan Gebouwen 2020-2030.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	-53.000	-48.000	-23.000	-2.000	I

Dienstverleningsfonds
In 2021 heeft u een dienstverleningsfonds ingesteld. Hiermee zijn wij gestart met het investeren in de versterking van onze dienstverlening.
Met de corona-crisis ervoeren we nog nadrukkelijker de kansen die technologie biedt in onze dienstverlening. We hebben flink geïnvesteerd om bijvoorbeeld onze kanalen voor dienstverlening uit te breiden (videobellen in de gebiedsteams), de klanttevredenheid te meten aan de publieksbalie, en onze dienstverlening voor passanten in de haven te verbeteren. Met ons 'spoorboek Dienstverlening & Informatiesamenleving 2021-2025' investeren we op onze toekomstige dienstverlening waar we 'persoonlijk, dichtbij en maximaal online' willen zijn voor onze Waadhoekers.
In de vorige Kadernota is op basis van het 'spoorboek Dienstverlening' een inschatting voor het dienstverleningsfonds gemaakt van € 700.000. Gelet op de financiële ruimte en de afweging van andere wensen, is er voor het dienstverleningsfonds eenmalig € 350.000 beschikbaar gesteld.
Met dit bedrag zijn we van start gegaan met de uitvoering van het Spoorboek. De afspraak hierbij is dat we de raad jaarlijks informeren en rapporteren over wat nodig is om de visie te realiseren, wat urgent is en welke middelen dan noodzakelijk zijn. Voor de jaren 2021 en 2022 verwachten we voldoende financiële middelen te hebben. De uitvoering verloopt goed en we maken stappen. We ervaren ook dat het investeren in onze dienstverlening veel aandacht vereist voor organisatieontwikkeling, samenwerking en digitalisering. Het verandert immers werk van veel medewerkers van Waadhoeke. We voorzien dat we vanaf 2023, voor de uitvoering van de tweede tranche van het 'spoorboek Dienstverlening' € 350.000 voor het dienstverleningsfonds nodig hebben om uw dienstverleningsvisie uit te voeren. Uiteraard zullen we deze aanvraag nader onderbouwen en op 6 juni 2021 krijgt de raad een doorkijkje naar die tweede tranche. Uiteraard blijven we de raad periodiek rapporteren over de uitvoering en over de borging van resultaten die de dienstverlening op het gewenste niveau moeten brengen.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Dienstverleningsfonds		-350.000			I

Aansluiting Data Fryslân
DataFryslân is een community van ongeveer 900 Friese dataprofessionals die zich tot doel hebben gesteld om datagedreven werken in Friesland te versterken. DataFryslân doet dit samen met haar zeven founders (Provincie Fryslân, Gemeente Leeuwarden, Gemeente Smallingerland, Gemeente Súdwest-Fryslân, Fries Sociaal Planbureau, NHL/STENDEN, Rijksuniversiteit Groningen Campus Fryslân) maar ook met 200 voornamelijk Friese organisaties die met ons verbonden zijn en waar we nauw mee samenwerken. Door kennis te delen krijgt Friesland inzicht en voorsprong.

Waadhoeke sluit aan bij DataFryslân voor een eerste periode (2021-2022). Voor de aansluiting met DataFryslân hebben we in 2022 een eenmalig bedrag nodig van € 50.000.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Aansluiting DataFryslân	-50.000				I

Verduurzamen begraafplaatsonderkomens
Verduurzamen begraafplaatsonderkomens St.-Annaparochie, St.-Jacobiparochie en Vrouwenparochie door het aanbrengen van zonnepanelen. Hiermee kan ter plekke duurzaam het elektrisch materieel worden opgeladen en het gebruik van energie duurzaam gedaan worden.

I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
U	Verduurzamen begraafplaatsonderkomens	-10.000				I

Samenvatting

Structurele wensen
In onderstaande tabel zijn de structurele wensen samengevat.

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
3	U	Mobiliteitsvisie - veilige schoolomgeving	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S
3	U	Verruiming werkbudget Verkeersmaatregelen	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	S
3	U	Gedragsbeïnvloeding	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	S
4	U	Sanitaire voorziening Franeker	-29.700	-29.700	-29.700	-29.700	S
5	U	Subsidieportaal	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	S
5	U	Gymmaterialen	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S
6	U	Buurtsportcoaches Beweegteam Waadhoeke	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	S
6	U	Beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	S
6	U	Flora en faunabeheer	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S
6	U	Exotenbeheer op land en water.	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	S
7	U	Stichting Vluchtelingenwerk	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250	S
8	U	Subsidiebudget biodiversiteit	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000	S
8	U	Uitvoering Bodemvisie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	S
9	U	Platform arbeidsmigranten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	S
9	U	Monitoring woningmarkt	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	S
AD	U	Extra formatie OOV	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000	S
AD	U	Formatie juridische medewerker	-82.500	-82.500	-82.500	-82.500	S
AD	U	Extra formatie vergunningverlening	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	S
AD	U	Aanschaf Blauwe diesel	-50.000	-40.000	-40.000	-40.000	S
AD	U	Duurzame bedrijfsauto's	0	-20.000	-20.000	-20.000	S
AD	U	Sleutelsysteem verhuur gebouwen	-35.000	-3.000	-3.000	-3.000	S
AD	U	Extra formatie communicatie	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000	S
		Totaal	**-850.450**	**-828.450**	**-828.450**	**-828.450**	

Incidentele wensen
In onderstaande tabel zijn de incidentele wensen samengevat.

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
1	U	Ontwikkellijnen	-231.140	-170.560	-162.740	-200.000	I
1	U	Friese Projectenmachine	-18.860	-29.440	-37.260		I
1	U	Ontwikkelfonds		-500.000	-500.000	-500.000	I
3	U	Mobiliteitsvisie maatregelen	-2.500.000				I
3	U	Mobiliteitsvisie onderzoeken	-250.000				I
4	U	Toeristische Overstap Punten	-31.500				I
4	U	Visit Wadden Card	-7.500	-7.500			I
4	U	Promotie en Marketing watersport	-10.000				I
4	U	Tweede fase Dijkstraat Franeker	-18.000				I
5	U	Inrichting gymmaterialen gymzaal Sexbierum	-70.000				I
5	U	Gymmaterialen	-100.000				I
6	U	Uitvoering taalbeleid	-10.000	-10.000			I
6	U	Volwassenenfonds voor sport en cultuur	-40.000	-40.000			I
6	U	Theater De Koornbeurs	-37.500				I
6	U	Extra onderhoud Koornbeurs	-250.000				I
6	U	Subsidieregeling verduurzamen buitensportaccommodaties	-150.000				I
6	U	Conditiemeting (MJOP) buitensportgebouwen	-36.400				I
7	U	Sociale Inclusie Agenda	-50.000				I
7	U	Sociale Inclusie Agenda: Kwartiermaker	-60.000				I
8	U	Verduurzaming glastuinbouw	-25.000				I
8	U	Opstartkosten Natuur- en milieueducatie	-15.000				I
8	U	Onderzoek naar hergebruik van afvalstromen	-25.000				I
9	U	Subsidie projecten Dorpen en Wijken	-1.200.000				I
9	U	Stads- en dorpsvernieuwing	-3.200.000				I
9	U	Gemeentelijk archeologische inventarisatiekaart	-50.000				I
AD	U	Tijdelijke handhaving ligplaatsen	-60.000				I
AD	U	Handhaving bewoning arbeidsmigranten	-35.000				I
AD	U	Handhaving Bildtdijken	-35.000	-35.000			I
AD	U	Handhaving en vergunningverlening zonnepanelen beschermde gebieden	-40.000	-20.000			I
AD	U	Behoeftemanagement	-175.000				I
AD	U	Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	-53.000	-48.000	-23.000	-2.000	I
AD	U	Dienstverleningsfonds		-350.000			I
AD	U	Aansluiting DataFryslân	-50.000				I
AD	U	Verduurzamen begraafplaatsonderkomens	-10.000				I
		Totaal	**-8.843.900**	**-1.210.500**	**-723.000**	**-702.000**	

5. Ruimte versus wensen

5.1 Voorstel te honoreren structurele wensen

In onderstaande tabel zijn de te honoreren structurele wensen opgenomen. De selectie heeft plaats gevonden op basis van de criteria zoals beschreven onder de inleiding van Hoofdstuk 4.

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025
3	U	Mobiliteitsvisie - veilige schoolomgeving	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
3	U	Verruiming werkbudget Verkeersmaatregelen	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
9	U	Platform arbeidsmigranten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
9	U	Monitoring woningmarkt	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
		Saldo	**-103.000**	**-103.000**	**-103.000**	**-103.000**

5.2 Voorstel te honoreren incidentele wensen

In onderstaande tabel zijn de te honoreren incidentele wensen opgenomen. De selectie heeft plaats gevonden op basis van de criteria zoals beschreven onder de inleiding van Hoofdstuk 4.

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025
1	U	Budget Ontwikkellijnen	-231.140	-170.560	-162.740	-200.000
1	U	Friese Projectenmachine	-18.860	-29.440	-37.260	
2	U	Mobiliteitsvisie maatregelen	-750.000	-500.000	-500.000	-500.000
2	U	Mobiliteitsvisie onderzoeken		-50.000	-50.000	-50.000
6	U	Uitvoering taalbeleid	-10.000	-10.000		
6	U	Theater De Koornbeurs	-37.500			
6	U	Extra onderhoud Koornbeurs	-250.000			
9	U	Voeding Dorpen en Wijkenfonds	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
9	U	Voeding Stads- en dorpsvernieuwingfonds	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000
AD	U	Behoeftemanagement (wettelijk deel)	-175.000			
		Saldo	**-2.472.500**	**-1.760.000**	**-1.750.000**	**-1.750.000**

Deze posten zijn in eerste instantie hoofdzakelijk opgevoerd als wens voor 2022 maar vanwege de beperkte mogelijkheden 'verspreid' over meerdere jaren.
Gezien de onzekerheden in het meerjarenbeeld wordt voorgesteld alleen de opgenomen wensen in 2022 te honoreren. De jaarschijven 2023 t/m 2025 zijn puur indicatief bedoeld en om die reden qua lay-out aangepast.

5.3 Incidentele ruimte

In onderstaande tabel is de incidentele ruimte afgezet tegen het voorstel van de te honoreren wensen. De ondergrens van de Algemene Reserve is bepaald op € 15 mln. op basis van het risico-profiel van de gemeente Waadhoeke. Uit onderstaande tabel blijkt dat er geen ruimte is om incidentele wensen te honoreren.

Bedragen x € 1	2022	2023	2024	2025
Stand Algemene reserve 31-12	13.987.441	13.737.441	13.737.441	13.737.441

5.4 Advies meerjarenraming/taakstelling

Bedragen x € 1	2022	2023	2024	2025
A. Stand van de structurele Ruimteberekening	**-1.545.417**	**-2.556.269**	**-2.814.212**	**-2.475.761**
B. Te honoreren structurele wensen Kadernota 2022-2025	-103.000	-103.000	-103.000	-103.000
Tussentelling	**-1.648.417**	**-2.659.269**	**-2.917.212**	**-2.578.761**
C. Arbitrage uitspraak Jeugdzorg	2.700.000			
Tussentelling	**1.051.583**	**-2.659.269**	**-2.917.212**	**-2.578.761**
D. Te honoreren incidentele wensen Kadernota 2022-2025	-2.472.500			
Tussentelling	**-1.420.917**	**-2.659.269**	**-2.917.212**	**-2.578.761**
E. Onzekerheid herziening gemeentefonds en stelpost jeugd		-450.000	-900.000	-1.350.000
Saldo	**-1.420.917**	**-3.109.269**	**-3.817.212**	**-3.928.761**
F. Taakstelling	2.000.000	2.000.000	2.000.000	4.000.000
Saldo na taakstelling	**579.083**	**-1.109.269**	**-1.817.212**	**71.239**

A. Stand van de structurele Ruimteberekening
Eindsaldi volgens de tabel onder 3.1.

B. Te honoreren structurele wensen Kadernota 2022-2025
Saldi volgens de tabel onder 5.1.

C. Arbitrage uitspraak Jeugdzorg
Het netto effect van de Arbitrage uitspraak Jeugdzorg is voorlopig berekend op € 2,7 miljoen. Er is nog geen officieel besluit genomen. Eventuele (structurele) toevoeging is aan het nieuw te vormen kabinet.

D. Te honoreren incidentele wensen Kadernota 2022-2025
Eindsaldo kolom 2022 volgens de tabel onder 5.2.

E. Onzekerheid herziening gemeentefonds en stelpost jeugd
De onzekerheden (herziening gemeentefonds/stelpost Jeugd) zijn in paragraaf 3.1 voor de jaarschijf 2025 berekend op nadelig € 2.920.000. Deze onzekerheden zijn niet opgenomen in de stand van de structurele Ruimteberekening (A). Voorgesteld wordt om een stelpost van ruwweg 50% van de geschatte onzekerheid op te nemen.

F. Taakstelling
Gezien de vele onzekerheden in de meerjarenraming baseren we ons voor de omvang van de taakstelling in eerste instantie op jaarschijf 2022. Uitgaande van een structureel sluitende eerste jaarschijf zal deze afgerond minimaal € 1,7 miljoen moeten bedragen.

Op de korte termijn (2022) richten we ons op een te realiseren taakstelling van € 2,0 miljoen. Na het aantreden van het nieuwe kabinet en besluitvorming (hopelijk in het 3e kwartaal van dit jaar) over de structurele effecten van o.a. de Arbitrage uitspraak, de stelpost Jeugd, herziening gemeentefonds etc. en daarnaast onze eigen behoefte aan financiële ruimte voor nieuw beleid (structureel en incidenteel), gaan we de definitieve taakstelling voor 2025 bepalen.

5.5 Procesvoorstel

Sluitende jaarschijf 2022
Om te komen tot een sluitende jaarschijf 2022 zijn de incidentele wensen met prioriteit beoordeeld en in tijd gezet. Tevens zijn de mogelijkheden verkend voor het invullen van een taakstelling van € 2,0 miljoen oplopend naar € 4,0 miljoen in 2025.

Dit heeft geresulteerd in de volgende zoekrichtingen:
1. Programmalasten € 1,5 miljoen;
2. Programmalasten Sociaal Domein € 2 miljoen;
3. Inkomsten € 0,3 miljoen;
4. Bedrijfsvoering € 0,2 miljoen.

Bij het korten op programmalasten binnen de begroting (niet Sociaal Domein) zal de focus liggen op de heroverweging van zaken die geen wettelijke taken zijn. Dit raakt het voorzieningenniveau binnen de gemeente op veel beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld op cultureel gebied als ook op het fysieke domein (onderhoudsnorm naar beneden bijstellen). Hierbij kan op onderdelen ook de kaasschaafmethode toegepast worden. Er is tijd nodig om met een goede onderbouwing tot haalbare voorstellen te komen.

Binnen het Sociaal Domein zijn in vogelvlucht enkele praktische mogelijkheden verkend, die zich in eerste instantie richten op het maximeren van het volume van indicaties. Deze mogelijkheid kan op korte termijn een besparing opleveren. Hierbij moeten de consequenties nog nader onderzocht worden, als ook een toets met beschikbare benchmark-gegevens. Er is gesproken over de mogelijke effecten van de gewijzigde inkoop trajecten jeugdzorg met ingang van 2022. Op dit moment is nog geen concreet effect te berekenen. Uiteraard wordt op korte termijn ook gekeken naar de effecten van de eerder uitgezette maatregelen.

Bij de zoekrichting voor verhoging van inkomsten zal in eerste instantie gekeken worden of de eerdere koers voor het verhogen van kostendekkendheid heffingen voortgezet kan worden. Daarbij nemen we ook de leges mee in de analyse.

Als laatste de mogelijkheden voor besparingen op de bedrijfsvoering. We gaan nadrukkelijk nog een slag dieper kijken naar de mogelijkheden van efficiencyvoordelen en digitaal werken.

6. Bijlagen

6.1 Niet gehonoreerde wensen en overig nog financieel te vertalen

Gezien de financiële beperkingen kunnen niet alle wensen worden gehonoreerd. In deze bijlage zijn de in de kadernota niet gehonoreerde wensen opgenomen. Het is mogelijk dat wensen uit deze lijst in een volgende kadernota en/of bij voldoende financiële middelen opnieuw worden ingebracht.

Wij zijn ons er van bewust, dat op enig moment vanuit nieuwe beleidsnota's of actualisatie van bestaande, aanvullende wensen of uitzettingen naar voren zullen komen. Deze kunnen we echter nu nog niet in geld vertalen. Om daar toch inzicht in te bieden is een (niet limitatief) overzicht als afsluiting van deze paragraaf opgenomen.

Samenvatting niet gehonoreerde structurele wensen

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
3	U	Gedragsbeïnvloeding	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	S
4	U	Sanitaire voorziening Franeker	-29.700	-29.700	-29.700	-29.700	S
5	U	Subsidieportaal	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	S
5	U	Gymmaterialen	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S
6	U	Buurtsportcoaches Beweegteam Waadhoeke	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	S
6	U	Beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	S
6	U	Flora en faunabeheer	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	S
6	U	Exotenbeheer op land en water.	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	S
7	U	Stichting Vluchtelingenwerk	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250	S
8	U	Subsidiebudget biodiversiteit	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000	S
8	U	Uitvoering Bodemvisie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	S
AD	U	Extra formatie OOV	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000	S
AD	U	Formatie juridische medewerker	-82.500	-82.500	-82.500	-82.500	S
AD	U	Extra formatie vergunningverlening	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	S
AD	U	Aanschaf Blauwe diesel	-50.000	-40.000	-40.000	-40.000	S
AD	U	Duurzame bedrijfsauto's		-20.000	-20.000	-20.000	S
AD	U	Sleutelsysteem verhuur gebouwen	-35.000	-3.000	-3.000	-3.000	S
AD	U	Extra formatie communicatie	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000	S
		Totaal	**-747.450**	**-725.450**	**-725.450**	**-725.450**	

Samenvatting niet gehonoreerde incidentele wensen

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
1	U	Ontwikkelfonds		-500.000	-500.000	-500.000	I
4	U	Toeristische Overstap Punten	-31.500				I
4	U	Visit Wadden Card	-7.500	-7.500			I
4	U	Promotie en Marketing watersport	-10.000				I
4	U	Tweede fase Dijkstraat Franeker	-18.000				I
5	U	Inrichting gymmaterialen gymzaal Sexbierum	-70.000				I
5	U	Gymmaterialen	-100.000				I
6	U	Volwassenenfonds voor sport en cultuur	-40.000	-40.000			I
6	U	Subsidieregeling verduurzamen buitensportaccommodaties	-150.000				I
6	U	Conditiemeting (MJOP) buitensportgebouwen	-36.400				I
7	U	Sociale Inclusie Agenda	-50.000				I
7	U	Sociale Inclusie Agenda: Kwartiermaker	-60.000				I
8	U	Verduurzaming glastuinbouw	-25.000				I
8	U	Opstartkosten Natuur- en milieueducatie	-15.000				I
8	U	Onderzoek naar hergebruik van afvalstromen	-25.000				I
9	U	Gemeentelijk archeologische inventarisatiekaart	-50.000				I
AD	U	Tijdelijke handhaving ligplaatsen	-60.000				I
AD	U	Handhaving bewoning arbeidsmigranten	-35.000				I
AD	U	Handhaving Bildtdijken	-35.000	-35.000			I
AD	U	Handhaving en vergunningverlening zonnepanelen beschermde gebieden	-40.000	-20.000			I
AD	U	Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	-53.000	-48.000	-23.000	-2.000	I
AD	U	Dienstverleningsfonds		-350.000			I
AD	U	Aansluiting DataFryslân	-50.000				I
AD	U	Verduurzamen begraafplaatsonderkomens	-10.000				I
		Totaal	**-971.400**	**-1.000.500**	**-523.000**	**-502.000**	

<u>Overzicht nog financieel te vertalen</u>

Overzicht (niet limitatief) van nog financieel te vertalen nieuwe beleidsnota's, actualisatie van bestaande, of andere onderwerpen, welke we nu nog niet (volledig) zijn verwerkt.

- Toekomstscenario's zwembaden
- Sociaal economisch actie programma
- Bodemvisie
- Omgevingswet
- Energietransitie
- Transitie visie Warmte
- Keuzedocument Participatie wet
- Beheerplan Baggeren
- Beheerplan Sportvelden
- Beheerplan Speelvoorzieningen
- Beheerplan Water
- Beheerplan Begraafplaatsen het Bildt

6.2. Autonome ontwikkelingen & areaal structureel 2022-2025

De jaarlijkse fluctuatie wordt veroorzaakt door de jaarlijks wisselende budgetten van incidentele uitgaven met een structureel karakter. Omdat de ruimteberekening in de kadernota berekend wordt vanuit de meerjarenraming, zoals opgenomen in Programmabegroting 2021, worden ook de eerder vastgestelde autonome ontwikkelingen weergegeven. Deze hebben een grijze kleur.

"Een - is een nadeel en een + is een voordeel."

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
	Programma 1								
0.1	6.010.007	u	38.002	Indexatie diverse contributies en abonnementen	-15.726	-15.726	-15.726	-15.726	De bijdrage voor de Vereniging voor Friese gemeenten is voor 2022 vastgesteld op € 0,47 per inwoner. Dit betekent dat de lasten € 21.691 zullen zijn. Daarom dient de raming met € 4.629 verhoogd te worden. De bijdrage aan de VNG word is op basis van de realisatie 2021 afgerond € 69.000. Hierdoor dient de raming met € 6.800 bijgesteld te worden. De bijdrage aan de Vereniging van Waddenzeegemeenten is op basis van de realisatie 2020 afgerond € 10.000. Hierdoor moet de huidige raming met € 2.000 omhoog bijgesteld worden. Diverse ramingen van bijdragen aan verenigingen en andere organisaties zijn geactualiseerd op basis van realisatie cijfers 2020. Het gaat hierbij om: Vereniging Sport en Gemeenten, IMK Intermediar, Vereniging voor gemeentesecretarissen, Vereniging Landelijke organisatie Begraafplaatsen en de Wethoudersvereniging. Dit heeft tot gevolg dat het beschikbare budget met € 2.297 verhoogd moet worden.
0.1	6.010.007	u	43.300	Bijdrage BOSL vervallen	26.973	26.973	26.973	26.973	Bijdrage BOSL vervallen

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
0.2	6.020.003	u	div.	Verkiezingen	-	-	-	-	De volgende verkiezingen gaan plaatsvinden: 2022: Gemeenteraad 2023: Provinciale staten 2024: Europees parlement
0.2	6.020.003	u	div.	Verkiezingen	-	-45.000	-	-	Vorig jaar is per abuis vergeten dat er in 2023 twee verkiezingen plaatsvinden. Daarom moet het budget voor dat jaar worden verhoogd. Hier staat een extra ontvangst vanuit het gemeentefonds tegenover van jaarlijks gemiddeld € 7.700. Dit is in de ruimteberekening bij het onderdeel gemeentefonds verwerkt. Daarnaast moet de reeks ook nog worden doorgerekend naar 2025. Ter volledigheid gaan de volgende verkiezingen plaatsvinden: 2022: Gemeenteraad 2023: Provinciale staten en waterschapsverkiezingen 2024: Europees parlement 2025: Tweede Kamer
	Programma 2								
1.1	6.110.001	u	38.040	Brandweerkranen	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	De vergoeding aan Vitens per brandkraan in de gemeente Waadhoeke wordt jaarlijks geïndexeerd. De realisatie van 2020 liet daarbij ook een hogere realisatie zien. Daarom is het noodzakelijk om deze raming structureel met € 1.500 bij te ramen.
1.1	6.110.002	u	43.200	Piketvergoeding	8.770	8.770	8.770	8.770	De piketvergoeding die betaalt werd aan een Leeuwarden voor de invulling van de bevolkingszorg Regio Noord-Fryslân vervalt, omdat de desbetreffende medewerker uit dienst is getreden.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
	Programma 3								
2.1	6.210.001	u	38.030	Uitbreiding areaal wegen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	Door overdracht areaal van RWS (Dronryp, Sint Annaparochie en Tzummarum), de overname van Nije kamers te St.-Annaparochie van de curator 1s het areaal wegen uitgebreid.
2.1	6.210.005	u	38.030	Uitbreiding areaal kunstwerken	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	Door overdracht areaal van RWS (Tunnel Boksum) en de overname van Nije kamers te St.- Annaparochie van de curator is het areaal kunstwerken uitgebreid.
2.1	6.210.004	u	38.030	Uitbreiding areaal bebording	-2.250	-2.250	-2.250	-2.250	Door overdracht areaal van RWS (Dronryp, St.-Annaparochie en Tzummarum), de overname van Nije kamers te St.-Annaparochie (10 bruggen) van de curator is het areaal bebording uitgebreid.
2.1	6.210.006	u	38.035	Vegen en reinigen infrastructuur	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000	De DVO van Omrin is in 2021 dermate verhoogd ten opzichte van 2020. Hierdoor stijgen de veegkosten met € 210.000.
2.1	6.210.010	u	38.030	Verkeerseducatie	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Het is essentieel dat kinderen goed verkeers- onderwijs krijgen en leren veilig aan het verkeer deel te nemen. Om verkeerseducatie te bevorderen en een hoge kwaliteit te waarborgen stellen wij als gemeente, samen met de Provincie Fryslân middelen ter beschikking voor zogenaamde Permanente Verkeerseducatie. Veilig Verkeer Nederland benadert scholen actief en adviseert over het zogenaamde basispakket verkeerseducatie. Omdat de praktische verkeersexamens niet langer door vrijwilligers worden afgenomen is het nodig het beschikbare budget op te plussen met € 5.000 per jaar.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
2.2	6.220.001	u	38.030	Kosten betaald parkeren	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	De kosten rondom betaald parkeren zijn structureel € 10.000 hoger dan begroot door kostenstijging bij de diverse leveranciers. Het gaat om zowel abonnementen, geldtransacties, softwarekosten en reparaties.
2.4	6.240.003	u	38.033	Meerkosten Hekkelen	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000	Het hekkelen van sloten is ten opzichte van de afgelopen jaren duurder geworden (veranderende contracten/afspraken met agrariërs, verhoogde stortkosten, enz.). De werkzaamheden welke overgedragen waren vanuit de voorgaande gemeenten zijn in 2020 in een bestek verwerkt en op de markt gezet. Gebleken is dat veel hekkelwerkzaamheden bij de overdracht niet volledig in beeld waren. Ook is doordat lokaal is aanbesteed conform het aanbestedingsbeleid lang niet de laagste prijs op de markt behaald, terwijl wel geraamd is met zo laag mogelijke prijzen. Eind 2020/begin 2021 zijn de hoeveelheden en het bestek geëvalueerd. Dit moet voor 2021 en verder nauwkeuriger cijfers geven.
	Programma 4								
3.3	6.330.001	u	38.022	Straatmarkten	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	De afgelopen jaren is gebleken dat de straatmarkten elk jaar goed bezet zijn. Dit heeft in de afgelopen jaren geleden tot wel zowel hogere inkomsten als hogere uitgaven. De hogere inkomsten zijn gekomen uit meer inkomsten vanuit de leges. Deze goede bezetting van de straatmarkten hebben ook een effect op de uitgaven, want de afgelopen jaren is ook gebleken dat de uitgaven voor elektriciteit hoger waren dan begroot. Hierdoor kunnen de begrote inkomsten worden verhoogd met € 7.979 en de uitgaven met € 8.000.
3.3	6.330.002	i	37.020	Straatmarkten	7.979	7.979	7.979	7.979	Zie hierboven.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
3.4	6.340.003	u	43.300	Marrekrite	-1.877	-1.877	-1.877	-1.877	De algemene bijdrage aan Gemeenschappelijke Regeling Marrrekrite wordt volgens de conceptbegroting 2022 iets hoger door de indexering van de deelnemersbijdrage met 2%.
	Programma 5								
4.2	6.420.001	u	35.100	Onderwijshuisvesting - Personeel van derden	6.750	-	6.750	6.750	Reeks opstellen leerlingenprognoses, voor 2021 en 2023.
4.2	6.420.001	u	35.100	Onderwijshuisvesting - Personeel van derden				-6.750	Reeks opstellen leerlingenprognoses, voor 2023 en 2025. In de ruimteberekeningn is alleen nog rekening gehouden met 2023. Derhalve in 2025 € 6.750 voor de voor het opstellen van de leerlingenprognoses meenemen.
4.2	6.420.001	u	38.040	De Kabas huur lokalen	-19.500	-19.500	-19.500	-19.500	Er wordt nog gewerkt aan de plannen voor vervangende nieuwbouw van de KABAS aan de Tuinen in Franeker. Voorlopig blijft een aantal klassen van genoemde school gehuisvest in de lokalen aan de Rients Koopmansstraat te Franeker. Dit betreft de kosten van huur van deze lokalen. Zodra de nieuwe school klaar is vervalt deze post. De verwachting is dat de nieuwbouw in 2025 gereed zal komen.
4.2	6.420.020	u	43.600	Bijdrage de Coöperatieve Brede School Berltsum	-23.000	-23.000	-23.000	-23.000	Bijdrage aan de Coöperatieve Brede School Berltsum. Op 9 februari 2021 heeft het college kennis genomen van de Jaarrekening 2019 van de Coöperatie Brede School Berltsum u.a. De Jaarrekening over 2020 wordt in juni 2021 verwacht. De gemeente is lid van genoemde Coöperatie en bestaat verder uit CBO Noardwest Fryslân, Elan Onderwijsgroep en de Stichting Kinderopvang Friesland. Voor het onderhoud en de energielasten wordt er jaarlijks € 23.000 van de gemeente gevraagd. Dit bedrag staat nog niet in de begroting.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
4.2	6.420.001	i	38.000	Rijksbijdrage AZC school	-8.699	-8.699	-8.699	-8.699	De rijksbijdrage voor de AZC-school was al enige jaren geleden bij de (voormalige gemeente het Bildt binnengekomen. Jaarlijks werd er € 8.699 ten gunste van de exploitatie geboekt. In 2020 is er een nieuwe bijdrage voor genoemde school bij de gemeente binnengekomen. Ook hiervan wordt jaarlijks een bedrag ten gunste van de exploitatie gebracht. De eerstgenoemde van € 8.699 is nu vervallen.
4.3	6.430.001		43.800	Peuterspeelzalen	27.000	27.000	27.000	27.000	Vanwege een dalend aantal peuters wordt de subsidie € 27.000 lager.
4.3	6.430.002	u	35.100	Leerlingenvervoer - Personeel van derden	-	5.000	5.000	5.000	Aanbestedingskosten leerlingenvervoer 2021 en 2022.
4.3	6.430.002	u	35.100	Leerlingenvervoer - Personeel van derden				-5.000	Aanbestedingskosten leerlingenvervoer 2021 en 2022. Per 1-8-2025 wordt er weer een nieuw contract afgesloten. Derhalve in 2025 wederom € 5.000 voor de aanbestedingskosten opnemen.
4.3	6.430.004	u	43.300	Leerplicht	30.000	30.000	30.000	30.000	Definitieve besluitvorming over positionering leerplichtambtenaar (momenteel via dienstverleningsovereenkomst met gemeente Leeuwarden) en realisatie besparing dient nog plaats te vinden. Besluitvormingstraject en implementatie van dat besluit (beëindiging dienstverleningscontract met de gemeente Leeuwarden en werving- en selectieproces) wordt niet voor 2022 Q2 verwacht. Daarmee zal de verwachte besparing door leerplichtambtenaar zelf in dienst te nemen een jaar later (2022) dan voorzien kunnen worden gerealiseerd.
0.1	6.010.100	i	71.000	Mutaties Reserves	-6.842	-6.842	-6.842	-6.842	Vervallen van structurele onttrekking aan de reserve (regeling binnenklimaat bao).

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
	Programma 6								
5.7	6.570.001	u	38.030	Areaaluitbreiding Groen	-32.200	-32.200	-32.200	-32.200	Door de inbreng van wensen voor herinrichting (Sexbierum), overdracht areaal van RWS (Dronryp, St.-Annaparochie en Tzummarum), de overname van Nije kamers te St.-Annaparochie van de curator en herstructureringen is het areaal groen uitgebreid.
	Programma 7								
6.1	6.610.003	u	35.100	Statushouders vergoeding	5.000	5.000	5.000	5.000	De vergoeding voor de externe hulp voor statushouders is vervallen. De rijksvergoeding die hier tegenover staat is ook vervallen.
6.1	6.610.003	i	43.100	Statushouders vergoeding	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Zie hierboven.
6.1	6.610.007	u	43.800	Dorps- en buurthuizen - Subsidies en bijdragen	-	-50.000	-	-	Onderzoek onderhoud dorps- en buurthuizen in 2023 (eens per 4 jaar)
6.1	6.610.007	u	43.800	Onderhoud dorps- en buurthuizen	16.000	16.000	16.000	16.000	Het geraamde subsidiebedrag voor het onderhoud aan dorps- en buurthuizen blijkt in de praktijk lager uit te vallen dan aanvankelijk ingeschat. Uit het in 2019 opgestelde MJOP blijkt dat kan worden volstaan met een subsidie van € 98.800 per jaar.
6.2	6.620.001	u	38.040	Schoonmaak	12.750	12.750	12.750	12.750	Op basis van de nieuwste gegevens zijn door de hele begroting heen de schoonmaakkosten tegen het licht gehouden. Hieruit blijkt dat er een budgetuitbreiding van € 52.807 moet komen, waarvan € 12.750 binnen bestaande budgetten kan worden opgevangen. Zie ook Algemene Dekkingsmiddelen.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
	Programma 8								
7.2	6.720.001	u	72.000	Riolen en rioolgemalen - dotatie voorziening	-94.500	-189.000	-283.500	-283.500	Dotatie spaarvoorziening riolering
7.2	6.720.002	i	22.210	Baten rioolheffing - rioolheffing woningen	94.500	189.000	283.500	283.500	Dotatie spaarvoorziening riolering
7.2	6.720.001	u	72.000	Riolen en rioolgemalen - dotatie voorziening				-94.500	Nieuwe jaarschijf dotatie spaarvoorziening riolering
7.2	6.720.002	i	22.210	Baten rioolheffing - rioolheffing woningen				94.500	Nieuwe jaarschijf dotatie spaarvoorziening riolering
7.2	6.720.002	i	22.210	Baten rioolheffing - rioolheffing woningen	70.000	70.000	70.000	70.000	De stijging van de uitgaven bij Vegen en reinigen infrastructuur De DVO werkt voor 33% door in hogere tarieven rioolheffing.
7.2	6.720.001	u	38.030	Areaaluitbreiding riolering	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Door overdracht areaal van RWS (Tunnel Boksum) en de overname van Nije kamers te St.- Annaparochie van de curator is het areaal kunstwerken uitgebreid.
7.4	6.740.001	u	38.030	Laadpalen	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad van Waadhoeke de duurzaamheidsagenda vastgesteld. In de agenda stelt Waadhoeke zichzelf het doel om duurzame mobiliteit zoveel mogelijk te stimuleren. Afgesproken is dat we dit gaan doen door onder andere de benodigde infrastructuur voor elektrisch vervoer op te zetten. De provincie Fryslân is in gesprek gegaan met de Friese gemeenten om een dekkend laadnetwerk kunnen realiseren voor de bestaande en toekomstige vraag in de provincie. Dit heeft geresulteerd in een samenwerking waarbij Friesland breed een Europese aanbestedingsprocedure wordt opgestart. Waadhoeke doet mee aan deze provinciale samenwerking en krijgt daardoor vanaf 2021 kosten voor het plaatsen van publieke laadpalen en de vaste kosten voor het aanvraagloket. Het tempo van plaatsen van laadpalen is afhankelijk van de vraag. De jaarlijkse kosten voor het aanvraagloket (= online portaal) zijn € 2.000.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
7.4	6.740.001	u	38.030	Laadpalen	-6.300	-6.300	-6.300	-6.300	Zie hierboven. De kosten voor het plaatsen van laadpalen zijn afhankelijk van het resultaat van de aanbesteding maar maximaal € 6.300. In 2021 worden de kosten incidenteel gedekt uit het structurele werkbudget duurzaamheid 2021. Te verwachten plaatsingskosten inclusief abonnementskosten € 6.300 (structureel). De provincie gaat er van uit dat er straks sprake is van een nul-inschrijving omdat het een provinciale aanbesteding betreft. Uitgangspunt is dat de winnende inschrijver de laadpalen gratis zal plaatsen omdat zij vanuit de gehele provincie de opbrengsten van de laadpalen ontvangt. In het geval er geen nul-inschrijving plaatsvindt houdt de provincie rekening met een maximaal bedrag van € 300 voor het plaatsen per laadpaal. Daarnaast heeft de provincie een schatting gemaakt van het maximaal aantal te verwachten laadpaal-aanvragen per gemeente: 21 in 2023. Voor Waadhoeke komt het dan neer op een bedrag van maximaal € 6.300. Hoewel niet zeker is of we deze kosten krijgen moeten we er wel rekening mee houden.
	Algemene dekkingsmiddelen								
0.1	6.010.100	U	71.000	Rente Algemene Reserve	-	-	-	-	Vervallen van de rente die werd toegevoegd aan de algemene reserve. Dit speelt wanneer de omvang van de algemene reserve aan het begin van het kalenderjaar hoger is dan € 15 mln. Dit wordt in de ruimteberekening verwerkt onder F (2022: € 13.830, 2023: € 7.831, 2024: € 7.821 en 2025: € 7.831).

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
0.4	Divers	u	38.036	Schoonmaak	-52.807	-52.807	-52.807	-52.807	Op basis van de nieuwste gegevens zijn door de hele begroting heen de schoonmaakkosten tegen het licht gehouden. Hieruit blijkt dat er een budgetuitbreiding van € 52.807 moet komen, waarvan € 12.750 binnen bestaande budgetten kan worden opgevangen. Zie programma 7 Sociaal domein.
0.4	6.040.030	u + i	DIV	Kantoorkosten	10.000	10.000	10.000	10.000	Met een herschikking van budgetten is gebleken dat de budgetten onder Kantoor- en overige materiële behoeften per saldo € 10.000 naar beneden kunnen worden bijgesteld. Met deze herschikking zijn de verschillende budgetten op niveau gebracht, gezien de realisatie van de afgelopen jaren (exclusief Covid-kosten). Als voorbeeld: het budget kopieer- en drukkosten kon neerwaarts bijgesteld worden, waardoor het budget dienstkleding in overeen - stemming kon worden gebracht met de werkelijkheid. Hierbij is eveneens een aantal autonome ontwikkelingen meegenomen zoals de verwachte kosten omtrent het thuis- en hybride werken.
0.4	6.040.030	u	38.011	Kantoorkosten - Dienst-, werkkleding en uitrusting	-30.000	-	-30.000	-30.000	Vervanging bedrijfskleding (binnen) in 2020, 2022 en 2024
0.4	6.040.030	u	38.011	Kantoorkosten - Dienst-, werkkleding en uitrusting	-	-	-	30.000	In 2025 geen vervanging van bedrijfskleding (binnen)
DIV	Divers	u	38.050	Brandverzekering	-92.750	-92.750	-92.750	-92.750	De brandverzekering moest opnieuw aanbesteed worden. Dit brengt hogere lasten met zich mee.
0.61	6.061.003	i	22.120	Opbrengst OZB-eigenaren woningen	11.000	22.000	33.000	33.000	Toename opbrengst OZB-eigenaren ivm ver- en nieuwbouw woningen

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
0.61	6.061.003	i	22.120	Toename OZB ivm meer woningen	11.000	22.000	33.000	55.000	In de ruimteberekening is rekening gehouden met een jaarlijkse toename i.v.m. ver- en nieuwbouw van 25 woningen. Echter op basis van de financiële uitgangspunten is een toename van 50 woonruimten rationeel. De opbrengst OZB-eigenaren kan derhalve voor 2022-2024 met € 11.000 positief worden bijgesteld. De mutatie in 2025 betreft de nieuwe jaarschijf voor 50 woonruimten (€ 22.000).
0.61	6.061.003	i	22.120	Inflatiecorrectie OZB	-	-	-	-	De positieve bijgestelde raming OZB-eigenaren woningen betreft hier een aanpassing middels de inflatiecorrectie van 1,3% (Jaar T-2). Dit wordt in de ruimteberekening opgenomen onder E.
0.62	6.062.003	i	22.120	Inflatiecorrectie OZB	-	-	-	-	De positieve bijgestelde raming OZB-eigenaren niet woningen betreft hier een aanpassing middels de inflatiecorrectie van 1,3% (Jaar T-2). Dit wordt in de ruimteberekening opgenomen onder E.
0.62	6.062.004	i	22.130	Inflatiecorrectie OZB	-	-	-	-	De positieve bijgestelde raming OZB-gebruikers niet woningen betreft hier een aanpassing middels de inflatiecorrectie van 1,3% (Jaar T-2). Dit wordt in de ruimteberekening opgenomen onder E.
0.8	6.080.003	u	38.099	Onvoorzien met bestemming	11.305	22.610	22.610	22.610	Personeel: stelpost verlagen reiskostenregeling
0.8	6.080.003	u	38.099	Onvoorzien met bestemming	-50.000	-100.000	-150.000	-150.000	Personeel: stelpost verhogen salarissen met periodieken
0.8	6.080.003	u	38.099	Onvoorzien met bestemming	-25.000	-50.000	-75.000	-150.000	Verhoging periodieken van 50.000 naar 75.000 plus nieuwe jaarschijf 2025 van 75.000.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
	Kostenplaatsen								
0.4	Divers	u	38.066	Representatiekosten kostenplaatsen	-10.675	-10.675	-10.675	-10.675	Sinds het begin van Waadhoeke is er veel gebeurd op gebied van personeel. Er zijn veel nieuwe medewerkers aangenomen en het totale personeelsbestand is daarmee dus gegroeid. De huidige budgetten voor representatiekosten op de kostenplaatsen van alle afdelingen (inclusief griffie) zijn sinds het begin van de gemeente Waadhoeke onveranderd gebleven. De huidige budgetten zijn waarschijnlijk gevormd door de budgetten van de oude gemeente bij elkaar op te tellen en te verdelen naar rato van de hoeveelheid medewerkers per afdeling. Aangezien de hoeveelheid medewerkers gegroeid is, zorgt dit ervoor dat de huidige budgetten voor representatie niet meer in lijn zijn met het huidige personeelsbestand. Daarnaast is er nu geen rekening gehouden met representatiekosten voor twee stagiaires per afdeling.
0.4	6.040.050	u	38.026	Licentie MIJ	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	De jaarlijkse licentiekosten van de digitale leeromgeving MIJ bedragen € 22.000. Daarmee is in de huidige begroting geen rekening gehouden.
0.4	6.040.050	u	38.026	Myforms gesprekscyclus	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	Het onderdeel HR21/ Myforms gesprekscyclus. Op dit moment is daarvoor in de begroting een bedrag van € 15.000 opgenomen. De jaarlijkse licentie- en servicekosten van beide systemen komen uit op € 25.000. Voorstel is deze post op te hogen met € 10.000.
DIV	Divers	u	38.067	Bijstelling opleidingsbudgetten	-20.717	-20.717	-20.717	-20.717	De indicatieve loonsom is € 22.100.000. Dit betekent een opleidingsbudget van € 442.000. In de begroting is € 421.283 gereserveerd voor opleidingskosten. Dit betekent een verhoging van het opleidingsbudget van € 20.717.

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
	Kostenplaatsen								
0.4	6.040.050	u	38.026	(ICT) Contracten Waadhoeke	-68.011	-68.011	-68.011	-68.011	Extra applicaties, hoger aantal accounts, hogere kosten infratarief. De prijsopgave van het Shared Service Centrum voor 2022 geeft hogere aantallen (effect € 68.011). De hogere aantallen zijn met name terug te voeren op meer devices vanwege thuiswerken.
0.4	6.040.050	u	38.026	(ICT) Contracten Waadhoeke	-150.903	-150.903	-150.903	-150.903	Zie hierboven. De prijsopgave van het Shared Service Centrum voor 2022 geeft ook hogere tarieven (effect € 150.903). Per saldo is dus een hogere budget van € 226.576 nodig, een stijging met 21% t.o.v. het budget 2021. Hierbij tevens de constatering dat de factuur 2021 al hoger is dan begroot, veroorzaakt door hogere aantallen en een hoger infratarief. Het hogere infratarief wordt onder andere veroorzaakt door de extra beveiligingsmaatregelen, waaronder de aanschaf van de VNG (Microsoft) Security en Compliancy-bundel per gebruiker.
0.4	6.040.050	u	38.026	(ICT) Contracten Waadhoeke	-37.950	-37.950	-37.950	-37.950	Door diverse ontwikkelingen zoals extra licenties en modules zijn de werkelijke kosten opgelopen. Het budget moet hierop worden aangepast.
0.4	6.040.050	u	38.026	(ICT) Contracten Waadhoeke	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	Het SSC Leeuwarden geeft aan dat we rekening moeten houden met een structureel hogere last van € 60.000

TV	grootboeknr	ink uitg	kostensrt	omschrijving activiteiten	mutatie 2022	mutatie 2023	mutatie 2024	mutatie 2025	toelichting/onderbouwing
	Kostenplaatsen								
0.4	6.040.050	u	38.026	(ICT) Contracten Waadhoeke	8.000	8.000	8.000	8.000	Vrijval kosten software RO ivm Omgevingswet
	Totaal				**-798.180**	**-906.625**	**-887.875**	**-922.625**	
	Al verwerkt in meerjarenraming 2021			meerjarenraming 2021	-19.787	-69.232	-81.482	-81.482	
				Mutatie kadernota 2022-2025	**-778.393**	**-837.393**	**-806.393**	**-841.143**	
				Jaarlijkse mutatie		-59.000	31.000	-34.750	

6.3 Eerder gehonoreerde wensen kadernota 2020-2023

Eenmalige wensen kadernota 2020-2023

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
8	U	Org.regionale energiestrategie Fr. (tot 2022)	-13.800				I
9	U	Omgevingswet (tot 2023)	-250.000	-250.000			I
9	U	Huisvesting arbeidsmigranten	-50.000				I
		Totaal	**-313.800**	**-250.000**	**0**	**0**	

Structurele wensen kadernota 2020-2023

Pr.	I/U		2022	2023	2024	2025	I/S
6	U	Subsidies amateuristische kunst-beoefening 2020 € 18.000 en in 2021 € 9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	S
6	U	Planetarium	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	S
AD	U	Personele schouw dekking laatste vrijval herindelingsreserve	-136.000	-136.000	-136.000	-136.000	S
AD	U	Personele schouw in 2020 naar beneden bijgesteld, nu naar oorspronkelijk niveau	-60.000	-304.000	-304.000	-304.000	S
		Totaal	**-237.000**	**-481.000**	**-481.000**	**-481.000**	

6.4 Eerder gehonoreerde wensen kadernota 2021-2024

Eenmalige wensen kadernota 2021-2024

Pr.	I/U	Onderwerp	2022	2023	2024	2025	I/S
1	U	Ontwikkelbudget	-100.000				I
6	U	Integraal Huisvestingsplan onderwijs - AMS	-655.000				I
		Totaal	**-755.000**	**0**	**0**	**0**	

Structurele wensen kadernota 2021-2024

Pr.	I/U		2022	2023	2024	2025	I/S
5	U	Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs - AMS (structureel)		-114.539	-114.539	-114.539	S
5	U	Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs - basisonderwijs		-54.000	-54.000	-54.000	S
		Totaal	**0**	**-168.539**	**-168.539**	**-168.539**	

6.5 Eerder gehonoreerde uitzetting Integraalhuisvestingsplan (IHP)

Pr.	I/U		2022	2023	2024	2025	I/S
6	U	Onderwijshuisvesting	-61.000	-122.000	-183.000	-183.000	S
		Totaal	**-61.000**	**-122.000**	**-183.000**	**-183.000**	